

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY
SEP 18 1950
ASTOR LENOX AND
TILDEN FOUNDATION

VIENYBĖ

Lithuanian National Weekly

LXV M., 37 N. BROOKLYN, N. Y. PENKTADIENIS, 1950 M. RUGSĖJO (SEPT.) 15 D. KAINA 10 C.

Dabar

RAUDONIEJI SKUNDŽIASI JAV AVIACIJOS VEIKLA

44-sis Maliko veto. Raudonųjų pramonė guli griuvėsiuose. Amerikiečių nuostoliai. Kada bus persilaužimas?

Johnsonui išėjus
Voice of America
Ir jie ne dievai
Čiurlioniečiai
JUOZAS TYSLIAVA

Apsaugos sekretoriaus Johnsono pasitraukimas reiškia — ką? Pirmiausia, reikia atsiminti, kad šie metal yra rinkimų metai...

Bet, kita vertus, vis dėlto, reikia abejoti, ar gen. Marshallas yra tinkamas asmuo praeties klaidoms taisyti.

Šiarp ar taip, tas pats Marshallas, kaip specialus prezidento pasiuntinys, savo laiku buvo nuvykęs į Kiniją, kur jis mėgino suderinti ugnį su vandeniu — komunistus su nacionalistais.

Niekas neabejoja Marshallo, šio kareivio ir valstybininko, gabumais.

Bet... Marshallas buvo vienas tu, kurie naiviai tikėjo Kremliu žulikams.

Voice of America, kuris, beje, spalio 1 d. transliuos į Lietuvą visą Čiurlionio ansamblio koncerto dainų programą, netrukus bus girdimas ir lietuvių kalba.

Tiesa, kyla klausimas, kiek Lietuvoje yra žmonių, kurie dar turi radijo priimtuvus?

Tuo tarpu Maskvos spauda visomis keturiomis puola Voice of America. Be to, sovietai steigia specialias radijo stotis, kurių vienintelė paskirtis — kovoti su tuo teisybės balsu iš Amerikos.

Taigi, Voice of America yra girdimas.

Jeigu jis girdimas kitose satelitų šalyse, tai jis bus girdimas ir Lietuvoje.

Jau buvo rašyta, kad savo laiku Un-American Activity Committee raporte apie komunistų veiklą, nei iš šio, nei iš to, "kur koja, kur ranka", ištėri ir šio laikraščio vardą.

Ir kai dėl to Washingtono buvo pareikštas protestas, tai vienas tos komisijos narių atsakė:

"Tai praeito kongreso klaida, o, be to, tokių klaidų yra ir daugiau..."

Pagaliau, Un-American Activity Committee taip pat ne dievai, o tik paprasti, klaidinigi žmonės.

Štai, buvęs tos komisijos pirmininkas J. Parnell Thomas šiomis dienomis apleidžia kalėjimą, kur jis buvo patalpdytas už kongreso pinigų išieškojimą...

Taigi, nėra neklaidingų žmonių.

Čiurlionio ansamblio koncertai, kuriuos rengia WBC Concert Management, jau čia pat.

Šio mėnesio paskutinę dieną Čiurlioniečiai dainuos Filadelfijoje, o spalio 1 dieną — New Yorke.

Ar šiam buvusių tremtinių ansambliui pasiseks "užkariauti" Ameriką, tai dalimi pareis nuo šių dviejų koncertų — Filadelfijoje ir New Yorke.

Ką prisma New Yorkas, jo spauda ir kritikai, tą prisma visa Amerika.

Kaip ten bebūtų, bet mes nuosiirdžiai linkime Čiurlioniečiams išeiti į platųjį pasaulį.

O tuo tarpu Filadelfijoje ir New Yorkas laukia lietuviško ansamblio, kuris, sakoma, yra geriausias tos rūšies ansamblis pasaulyje.

Amerikiečių aviacija, be atvangos bombarduojanti raudonųjų karinius objektus, karinio pobūdžio įrengimus ir jų kariuomenę, Korėjos raudoniešiams padarė didelių nuostolių. Patys raudonieji juos pripažįsta ir skundžiasi Saugumo Tarybai, kad amerikiečiai jiems sudaužė visą sunkiąją pramonę, didžiumą vidutiniosios ir lengvąją.

Tas šiaurės Korėjos užsienio reikalų ministeris Pak Hen En skundas Saugumo Tarybą pasiekė kartu su reikalavimu sustabdyti, kaip jis sako, "barbariškus amerikiečių bombardavimus", apie kuriuos kalbėjo ir Malikas, šį klausimą įnešdamas Saugumo Tarybos darbotvarkę.

Pereitą ketvirtadienį Saugumo Taryboje, Jugoslavijai susilaukus, visais balsais atmeta Maliko rezoliuciją, reikalaujanti iš Korėjos atitraukti JT karo pajėgas. Šitai įvyko po to, kai balsuojant amerikiečių rezoliuciją, Malikas panaudojo savo 44-ąjį veto.

Amerikiečiai norėjo praveisti bendrą nutarimą, raginantį visas JT neremi Korėjos komunistų. Amerikiečiai manė, kad ji būtų įpareigojusi nuo paramos susilaikyti ir sovietus, ir tuo karas Korėjoje būtų buvęs greit užbaigtas. Sovietų pasiūlymas buvo kaip tik priešingas.

Šiuodvi rezoliucijos Saugumo Taryboje buvo patiektos jau prieš penkias savaites, bet nebuvo balsuojamos dėl Maliko "balsavimo blokadų", jam pirmininkaujant rugpjūčio mėn. Dabar gi pirmininkauja britų atstovas Sir Gladwyn Jebb.

Saugumo Taryboje diplomatomas besiginčijant, Korėjos fronte vyksta kietos kovos. Tas patys š. Korėjos užs. reik. ministeris savo pranešime sako, kad amerikiečių bombos sunaikino šiaurės Korėjoje: ryžių malūnus Sariwon, Chenidin, Wonsan, Nam-po vietovėse, didžiuosius metalurgijos fabrikus Hawnhe, siuvimo ir mezgimo fabrikus Pyongyang, Sunan, Wonsan, chemikalų centrus Hynnang, kurie anksčiau aprūpindavo visą kraštą. Toliau minimi sojos ir alyvos malūnai, gumos ir kt. fabrikai, tūkstančiai sudaužytų namų ir nukentėjusių žmonių.

AMERIKIEČIŲ NUOSTOLIAI
Nuo rugpjūčio 25 d. iki rugšėjo 1 d. Korėjos fronte, kaip

— Laivyno sekretorius Francis Matthews daro pastangų, kad jį Prezidentas paskirtų ambasadoriumi į Airiją. Kaip pranešama, dabartinį Airijos ambasadorių George Garret norima paskirti JAV diplomatinio atstovu į Vatikaną.

— Atlanto Pakto valstybės paprašė JAV Kongresą papildomos karinės pagalbos 4 bil. dol. sumoje. Iš to 3,5 bil. dol. tektų Europai, 300 mil. — Toliniesiems Rytams ir 200 mil. dol. — Graikijai.

— Bendras dirbančiųjų skaičius rugpjūčio mėnesį JAV siekė 62,4 mil. Nedarbas krašte nukrito iki 2,5 mil., pats žemiausias stovis nuo 1949 m. sausio mėn. Tikimasi, kad nedarbas mažės lygiagrečiai su vyrų šaukimu į kariuomenę.

— Netrukus numatomi mobilizuoti vedę vyrų, šeimų tėvai, nuo 19 iki 25 metų amžiaus. Pašauktųjų vyrų šeimoms bus mokama nuo 85 iki 165 dol. per mėnesį.

— Naujai paruoštas mobilizacijos planas liečia medicinos personalą: gydytojus ir dentistus iki 50 metų amžiaus. Numatyta pašaukti tarnybon 5,600 gydytojų ir 3,000 dentisčių.

— Tilo skundžiasi, kad JAV įstaigos jam daro sunkumų gauti Jugoslavijai Exporto — Importo Banko duotąją paskolą. Iš bendrosios 55 mil. dol. sumos Jugoslavija tegavusi tik 15 mil.

— Washingtono kalbama, kad Korėjos fronte vadovaujantieji karo veiksmams karininkai daro spaudimą, kad gen. MacArthur vyr. kariuomenės būstinė iš Tokio būtų perkelta į Korėją. Esą, dabar ji esanti pernelyg toli nuo kovų lauko.

kokiai raudonųjų ofenzivai ir kad JT kariuomenė yra veiksminga sulaukyti priešo prasi-veržimus.

Tokio mieste esą gen. MacArthur štabo karininkai tvirtina, kad priešas turi dar apie 130,000 parengtos kariuomenės, kurią gali bet kuriuo laiku mesti tame 120 mylių fronte.

KĄ MANO GEN. MACARTHUR
Jau prieš kelias savaites gen. MacArthur pareiškė, kad komunistai prarado viltis laimėti jei jie per tokį laiką nepaėmė Pusan uosto.

Dabar dar niekas negali pasakyti, ar gen. MacArthur buvo teisus šitai sakdamas, nes dar kovos tebevyksta ir tai labai kietos. Šios savaitės viduryje buvo atkakliai kovojama Taegu apylinkėse, ties Keilu, vedančiu iš komunistų užimto Tabu į Taegu, kuris amerikiečiams yra gyvybinės reikšmės.

NEKENČIA NEGRŲ

Nežiūrint, kad komunistai skelbia rasių lygybę ir labai domisi JAV negrų problema, kaip pranešama iš Korėjos fronto, jie nekenčia nelaisvėn patamųjų negrų karių.

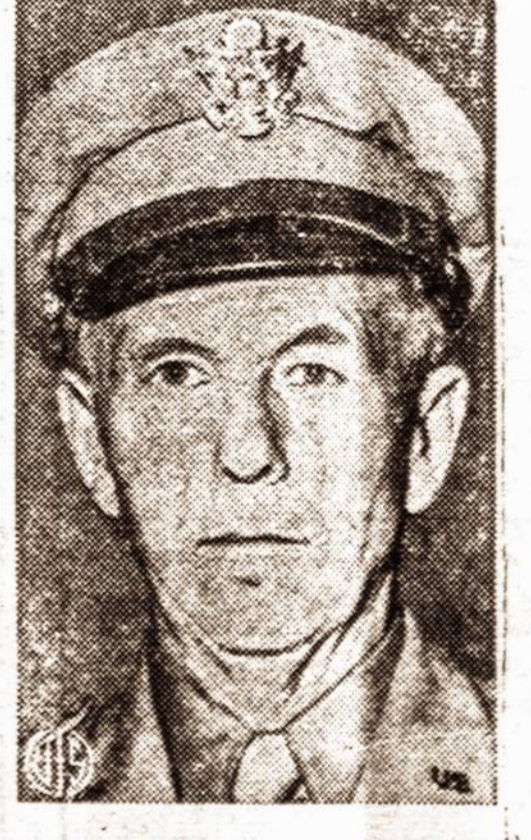
Iš šiaurės Korėjiečių nelaisvės pabėgęs negrų šalinio vadas itn. Billy J. Rountree pranešė, kad raudonieji, nors ir nesielgia su negrais brutaliai, bet vis tiek į juos žiūri su panieka ir nenori su jais kalbėtis.

NAUJAS APSAUGOS SEKRETORIUS

Rugsėjo 12 d. iš Washingtono pranešta, kad Louis Johnson resignavo iš krašto apsaugos sekretoriaus vietos. Nors tiesioginiai jis nenurodė pasitraukimo priežasčių, bet, manoma, kad šitai įvyko ryšium su bendru nepasitenkinimu, kuris paskutinioju metu JAV reikėsi jo darbu.

Kongresas ir karo veteranai Louis Johnson daugiausia kaltino dėlto, kad dar prieš Korėjos karo pradžią buvo žymiai numuštos JAV ginklavimosi išlaidos.

Atsistatydindamas, Louis Johnson savo vieton rekomendavo gen. Georges Marshall,

General George C. Marshall

timą krašto apsaugos sekretoriaus postul.

Sakoma, kad Prezidentas Trumanas dabar prašys Kongresą pakeisti 1947 metų įstatymą, pagal kurį krašto apsaugos sekretoriumi draudžiama būti asmeniui, kuris paskutinių dešimties metų laikotarpyje dalyvavo aktyvioje karo tarnyboje. Gen. Georges Marshall, kaip žinia, II pas. karo metu buvo armijos štabo viršininkas, o vėliau valstybės sekretorius.

Gen. Marshall šiuo metu eina 69 metų amžiaus. Louis Johnson savo pareigas pradėjo eiti 1949 m. balandžio 1 d., James Forrestalui nerūkiškai palūžus ir nusizūdžius.

Lygiagrečiai su Louis Johnson atsistatydino ir jo pavaduotojas Stephen T. Erly, savo laiku buvęs prezidento Rooseveltto sekretorius. Dabar perėmęs dirbti į Pullman, Inc.

Šios Čiurlionietės sako: "Pasimatysime Philadelphijoje ir New Yorke!"

NEW YORKE POSĖDŽIAUJA TRYS DIDIEJI

NEW YORK, N. Y. Rugsėjo 12 d. prasidėjo Trijų Didžiųjų konferencija. Valstybės sekretorius Dean Acheson, D. Britanijos užsienio reikalų ministeris Ernest Bevin ir Prancūzijos — Robert Schuman Waldorf Astoria viešbutyje susirinko aptarti svarbiųjų nūdienių reikalų. Kaip pabrėžiama, dienos darbų tvarkoje bus Vakarų Europos apsiginklavimas prieš Tarybų Rusijos agresiją. Toliau eina Vakarų Vokietijos apginklavimo klausimai. Taip pat čia bus galutinai nuspręsta, ar Turkija galės būti įjungta į Atlanto Pakto gynybą.

Pradžioje Trys Didieji turėjo konfidencialų pasitarimą, o po to konferencija vyko normalia tvarka. Pasitarimai užtruks ligi pirmadienio, o penktadienį čia pat prasidėdą Atlanto Pakto valstybių užsienio reikalų ministrų pasitarimai, ryšium su netrukus prasidedančia Jungtinių Tautų pilnates konferencija.

Valstybės sekretorius Dean Acheson spauda pareiškė, kad jį svarstomi dalykai yra didelės pasaulinės vertės. Vieno svarbiausių dalykų čia būsiąs, žinoma, Vokietijos apginklavimo klausimas. JAV palaiko nuomonę, kad Vokietijai reikia leisti tam tikrą skaičių divizijų ir jas įjungti į Vakarų Europos gynybos jėgas, vadovaujant amerikiečiams. Tuo tarpu britai dar nėra pasirengę šį planą priimti, todėl šį klausimą reikės plačiau diskutuoti.

"Queen Mary" laivu pasiekęs JAV, E. Bevin pareiškė, kad britai yra nusistatę sukurti stiprią vokiečių policiją. Šią nuomonę palaiko ir Robert Schuman. Jis taip pat korespondentams aiškino, kad dabartinis laikotarpis reikalauja sukurti ne prieškomunistinį kryžiaus karą, bet jungtinę akciją prieš Maskvos imperializmą. Dėl Kinijos jis pareiškė, jog nemanąs, kad ji jau žuvusi ir palaikė D. Britanijos nusistatymą, kad Kinijos komunistų atstovai turėtų būti išleisti į Jungtines Tautas. Į korespondentų atsakymą, kad šitokiu atveju jis gali būti nepopuliarus Amerikoje, jis atsakė, juokaudamas: "Vienas dalykas, kurį aš žinau, yra tas, kad nevisada jūs esate neteisingas, jei esate nepopuliarus."

E. Beviną lydėjęs britų aukštasis komisaras Vakarų Vokietijai Sir Ivone Kirkpatrick pareiškė, kad, jo manymu, būtų klaidinga galvoti,

Mirė feldmaršalas Jan Christian Smuts

Rugsėjo 12 d. visoje Pietų Afrikoje iki pusės stiebo nušviro vėlavos gedulo ženkliai, ryšium su feldmaršalo J. Chr. Smuts mirties žinia. Šis burų karo ir paskutiniųjų dviejų pasaulinių karų veteranas mirė, sulaukęs 80 metų amžiaus. Jo gydytojai jam birželio mėnesį tvirtino esant pneumoniją, o paskutiniuoju metu širdies ligą ir infliuzeną.

Feldmaršalo uniforma aprengras buvęs premjeras Smuts iš savo ūkio, kuriame mirė, atvežtas į laidojimo įstaigą Pretorijon. Vyriausybė jam ruošia laidotuves valstybės lėšomis ir su visomis kareivų buvimo populiariai vadinta. riškėmis išlaidomis.

galėti Rusiją, tada jie pasiduos ir bus okupuoti, betgi, jei jie matys galimybę laimėti, jie kovos.

Antroje eilėje iškyla Turkijos klausimas. Kad jis yra gyvybinės Atlanto Pakto reikšmės, šitai pripažįsta visi trys Didieji. Toliau ministeriai aptars Formozos atėties klausimus, Kinijos komunistų atstovavimą JT, Peru respublikos atstovo JT pasiūlymą atnaujinti diplomatinius santykius su Ispanija, ir kt.

Lygiagrečiai su Trimis Didžiais posėdžiauja ir jų ekspertų komisijos.

"VOICE OF AMERICA" PRABILS LIETUVIŠKAI

Tarp 27 kalbomis "Voice of America" transliuojamų programų į anapus geležinės uždangos esančias šritis yra ir lietuvių kalba. Keliomis programomis lietuviškos programos buvo persiųstos Lietuvos gyventojams. Bet tai dar nebuvo nuolatinės programos, kaip ligi šiolėi buvo sistemingai transliuojama keliomis rusų kalbos tarmėmis, vengriškai, bulgariškai, lenkiškai, ispaniškai, arabiška, prancūzškai, itališkai, graikiškai ir kitaip.

Dabar daromi paskutiniai parengimai suorganizuoti lietuviškąjį "Voice of America" štabą, kad jau spalio mėnesį galima būtų pradėti nuolatinę programą lietuvių kalba. Tuo tarpu dar nėra žinomas programos persiuntimo laikas.

"Voice of America" programai vadovauja Valstybės Sekretoriaus pavaduotojas Edward W. Barret. JAV įstaigos iš Vakarų pasauliuose gyvenančių žmonių.

IŠ VISO PASAULIO

— Iš Londono pranešama, kad generalissimus Stalinas vyresnio amžiaus generolus aprūpino darbu pačioje Maskvoje. Britų ekspertai aiškina, kad tuo pačiu norima juos labiau pakreipti partijos disciplinai. Jaunieji, labiau patikimi, generolai skiriami atsakingesniems išorės postams.

— Europos valstybių diplomatai Japonijoje pareiškė, kad, jeigu Kinijos komunistai pradės Formozos puolimą, tai jie pajudės Korėjoje, Hong Konge, Indokinijoje ir, galimas dalykas, Burmoje.

— Vakarų Vokietijos vyriausybė pradėjo sudarinėti maisto atsargas III pas. karo grėsmės akivaizdoje. Ji beveik pusę savo maisto šiuo metu importuoja, daugiausia ją gauna iš JAV.

— Vakarų Europos karinė organizacija išbandė naujas JAV 35 mm bazukas ir naują prancūzų priestankinį ginklą. Amerikiečių ginklai buvo pagaminti, prašant D. Britanijos, Prancūzijos, Belgijos, Olandijos, ir Liuksemburgo vyriausybėms.

— Cambodia, Indokinijos respublika su 3,5 mil. gyventojų, kovai prieš komunistų agresiją gavo iš JAV ginklų ir municijos 3 savo naujosios armijos batalijonams.

— Daugiau kaip pusė milijono gyventojų badauja Indijoje Travancoe ir Cochhin provincijose.

— Vakarų Vokietijoje įvyko didžiuliai vakariečių okupacinių dalinių manevrai, stengiantis pasiruošti atremti priešą iš Rytų, jei kartais ir čia būtų bandoma puliti, panašiai kaip tai įvyko Korėjoje.

— Lenkijos pasiuntinybė, spaudos attache Vienoje pabėgo į Vakarinę Austriją ir paprašė aziliaus teisių.

— JAV grąžino Meksikos vyriausybei 69 istorines kariskias vėliavas, kurios prieš 100 metų amerikiečių kariuomenės buvo paimtos kare prieš meksikiečius.

Amerikos Lietuvių Savaitė

DETROITO LIETUVIŲ DIENOS

Rašo Marija Sims

DAR APIE RADJO KLUBO SUKAKTUVES

Rugpjūčio 18 d. Vienybėje A. Petekis gražiai aprašė Amerikos Lietuvių Baiso Radijo Klubą ir jo 5 metų sukaktuves.

Šio aprašymo autorius man ir daugeliui yra nežinomas, o gal ir žinomas kaip asmuo, tik nežinomas slapyvardžiu. Kaip ten bebūtų, jis rašė gerai mintimi. Tik jam nepavyko atspėti Radijo Klubo steigėjų. A. Petekis, mes sprendžiame, pamėnė klubo steigėjų tuos asmenis, kurie pasirašė klubo konstituciją. O kadangi konstitucija buvo pasirašyta daug vėliau, tai ją pasirašiusių tarpe buvo tik keli steigėjai, o kiti jau nauji nariai patekė į valdybą.

Tikrieji Radijo Klubo steigėjai, pasiskaitę A. Petekio straipsnį, kraipo galvas ir teiraujasi: kas čia toks parašė? Kodėl taip parašė? Visi šie klausimai krypta į mane, kaip seną Vienybės kolumnistą ir R. klubo steigėją. Todėl čia noriu pridurti prie A. Petekio rašinio dar keletą mintčių.

Kaip jau buvo A. Petekio rašyta, Radijo Klubą steigti mintis kilo Lietuvali Vaduoti Sąjunga. Šioje organizacijoje jis ir įsikūrė. O tik pradėjus veikti radijo valandėlei, buvo suburti ir kiti organizacijų veikėjai. Štai, pas mane atsirado ir pirmasis atsisaukimas ir lietuviška visuomenę klausyti pirmosios radijo valandėlių. Šiame atsisaukime ir surašyta pirmoji Radijo Klubo valdyba, kuri buvo ir steigėja. Klubui pirm. Hary Kapturauskas, vicepirm. J. Bartashtis ir J. Ambrose, fin. sekretorė Helen Rauby, prot. sekretorė M. Sims, izdo globėjai V. Petrikas, dr. J. Peters, J. Tamosišius ir A. Kakauskas, organizatoriai, St. Douvan, V. Moruzas ir J. Guzauskas. Pranešėju buvo H. Kapturauskas ir meninės programos direktorė Mirga Michals (Motuzaitė).

Prie šių steigėjų galima pridėti dar Joną Valiuką. Jis pirmas suorganizavo chorę, kuris dainavo per radiją. Jis

Trumpai

Vytautas Alseika, žurnalistas, mūsų bendradarbis, iš Bostono, Mass., persikėlė gyventi į Clevelandą, Ohio, kur jau įsikūrė apie 51 bostonietis.

Mykolas Saulius, violoncellistas, Chicagoje išlaikė egzaminus ir priimtas į San Antonio (Texas) simfoninį orkestrą, kurį sudaro 95 asmenys. Šis orkestras groja įvairių operų kompanijų, taip pat ir Metropolitan Operos, pastatymuose.

BALFo centras pranešė, kad per rugpjūčio mėn. gauta per 3,000 sv. įvairių drabužių ir kitų daiktų ir apie 900 dol. aukų pinigais. Šios aukos bus daugiausia panaudojamos treniriuojant Vokietijoje. BALFas laukia ir daugiau aukų.

Adv. N. Rastenis buvo sutikęs kandidatuoti į Marylando valstybės legislatūrą, bet, kaip dabar pranešama, iš Baltimorės, jis savo kandidatūrą, nomainuotą demokratų sąraše, atšaukė.

ANTANAS DIRZULAITIS
Lietuviška Kirpykla
Isteigta 1909 m.
131 GRAND STREET
BROOKLYN, N. Y.

Pal. 2 — 1950 m. rugšėjo 15 d.

pats, kaip solistas netingėjo radijui talkininkauti.

Atsirado stiprus rėmėjas ir iš toliau, tai Juozas Bačūnas, kuris mielai pritarė steigti Radijo Klubą, skyrė stambesnę auką ir parinko klubui vardą. Šį brangų lietuvių ir buvome praminę krikšto tėvu.

Pirmieji steigėjai visi prisidėjo stambesniais aukomis, kas dešimt, kas dvidešimt penkis, o kas net ir penkiasdešimt dolerių aukodamas. Tuomet radijo grotai reikėjo sumokėti grynais pinigais ir dar pirmyn parodyti kapitalo, kuriuo būtų galima užsiimti už pusę metų.

STIPRI PRADŽIA

Prieš 5 metus, kada lietuvių komunistai skleidė melus per savo radijo pusvalandį, mes negalėjome ramiai jį klausyti. Ir štai, viena sekmadienė susirinkę keletas veikėjų (buvo kviešta ir daugiau) LV Sąjungos narių rūpestingai svarstėme, kaip čia užčiausti burnas mūsų tautos išdavikams. O tai padaryti geriausias kelias buvo per tą patį

radiją.

Tada mes nežūrėjome jokio pelno ar bent kokio atlyginimo. Susirinkusieji vietoje sudėjo apie 200 dol., ir pasidžėję, prireikus, dėti daugiau. Nario mokestis, nustatyta 10 dol., rodėsi, nemažas, bet pakalbinius lietuvius, tuojuos jų atsirado apie šimtas. Po vienerių klubo veikimo metų, mes pamatėme, kad esame atsisostoję ant stiprių kojų, ir tik tada buvo sumanyta paruošti Radijo klubo įstatus, kuriuos parašė P. Raubienė, padedama adv. Alex Conrad (Kundroto). Teisėjas J. P. Uvickas iš pat pradžia parėmė šį klubą ir niekad neatsisakė padėti savo patarimais. Lietuvali biznieriui noriai skelbėsi mūsų programoje.

DAUG PASITARNAVO

Radijo pusvalandis daug pastarnavo ir vietiniams lietuviams ir ypač naujiesiems. Jis pradėtas transliuoti tik žarui pasibaigus, o tada pasipylė giminių įleškiojimai Amerikoje. Gavę iškomų asmenų pavarde iš Lietuvos gen. Konsulo, tuoj jas skelbdavome per radiją, ir atsiliepusius sujungdavome su konsulatu arba tiesiai su jų ieškojais.

Vietiniai skelbėsi savo biznius, parengimus, suvažiavimus ir kt. O dabar, kai klubas turi savo nuolatinį choro dirigentą, girdime gražios naujos muzikos ir dainų.

PADEKIME JIEMS DABAR, NES PASKUI BUS PERVELU

Praeilginus DP įstatymą iki 1951 m. liepos 1 dienos, susidarė galimybė atvykti į JAV tiems lietuviams, kurie iki šiol nesukubo gauti iš amerikiečių reikalingų darbo ir buto garantijų. Jie prašo geros širdies amerikiečių neapleisti jų ir padėti jiems atvykti į JAV. Čia jie susiras darbo ir atlyginimą savo geradariams už galingumą ir už suteiktą pagalbą.

Dar šie lietuvali prašo garantijų:

1. Jurgis Povilas Kaičiūskis, 42 metų, tarnautojas, DP Camp Kufstein, Austria. Jo žmona Marija, 28 metų. Jo motina Zofija, 65 m.
2. Birutė Puzinas, 30 metų darbininkė, DP Camp Weld-dach, Bregenz, Austria. Jos dukterys: Margarita 5 m., Elena ir Marija — 2 m., sūnus Jonas 9 mėn.
3. Vanda Ganipraskaitė - Kotkis, 25 metų, darbininkė, turi 1 vaiką, DP Camp Glasenbach, Austria.
4. Janė Solovjovas, našlė 28 m., darbininkė, DP Camp Glasenbach, Austria.
5. Stasys Digrys, 63 m., Doeblinger Hauptstr. 70/10, Wien 19, Austria. Jo žmona Aleksandra, 58 m., dukterė Grazina 28 m.
6. Marija Petkūnaitė - Rumelienė, 62 m., šeimininkė, Lobenhauergasse 3/2, Wien 17, Austria.
7. Simonas Samuolis, 38 m., darbininkas, Amfängerstr. 3, Salzburg, Austria.
8. Rolandas Vincas, 39 m., DP Camp Trofalc Steferm, Austria. Jo žmona Ona 25 m., dukterė Carmen 3 m.
9. Ona Jasinskas, 44 m., darbininkė, Gauting IRO Satorium C III/29, b. Muenchen, Germany, U. S. Zone. Jos sūnus Vytautas, 18 metų.
10. Vincas Cluplys, 59 m., darbininkas, DP Camp Wer-nen, (23) Oldenburg I/Olden-burg Postofen, Germany, U. S. Zone. ūkininkė, Albrecht Kaserne.
11. Marija Keparutis, 41 m., Bl. C, Zim. 10, Ingolstadt, Ger-many, U. S. Zone. Jos vaikai: Genovaitė 18 m., Algirdas 15 m., Bronius 13 m., Leon/s 12 m., Zigmās 9 m., Irena 7 m.
12. Elena aKilius, 31 m. darbininkė, našlė, Funkkaserne, Muenchen, Freiman, Germa-ni U. S. Zone. Jos vaikai: Stasė 11 m., Vincas 9 m., Juozas 7 m.
13. Brigita Atmanavičius, 30 m., našlė, darbininkė, Flakka-serne, Ludwigsburg, Oswell, Germany, U. S. Zone.
14. Andrius Ramonas, 32 m., darbininkas, DP Camp Lüdic-h B. Hecken, Hohenzoilern, Ger-many, U. S. Zone. Jis yra invalidas, neturi vienos kojos žemiau kelių, bet darbštus ir šiaip visai sveikas.
15. Marija Sutkaitis, 55 m., darbininkė, DP Camp Schwaebisch Gmuend, Germany, U. S. Zone. Jos motina Ona Sutkaitis, 78 m.
16. Florijonas Valeika, 67 m., muzikas — sodininkas, DP Camp Neu Ulm, Reinhardt Kaserne, Germany, U. S. Zone. Jo žmona Ona, 36 m., vaikai: Florijonas 8 m., Ramunė 3 m.

V. Alseika

LIETUVAI REMTI DRAUGIJOS VEIKLA

BOSTON, MASS. BALFas šalpos darbe yra nudirbęs daug ir jo veikla išsiskolys visose JAV. Tačiau nevisi gali žino, kad rytinėje JAV daly, Massachusetts valstybėje nuo 1939 m. rudenį, taigi jau 11 metų, veikia Lietuvali Draugija. Jos skyrių skaičius 1949 m. buvo pastebės septynis, gi centras tebėra Worcester, Mass.

Dar nesant BALFo ir dar Lietuvali nesant okupuotai, 1939 m. būrelis Bostono ir Worcesterio lietuvių patriotų ir pasižymėjusių veikėjų, kaip Lietuvos garbės konsulas Bostone adv. A. Salna, Jonas P. Tuinyla, Ant. Kraučiuolis ir kt. įkūrė organizaciją remti Lietuvali ir į vargą patekusiems lietuviams. Užplūdusios krašto okupacijos ir vėliau tremtinių atsiradimas Vokietijoje dar labiau patelsino Lietuvali Remti D-jos reikalingumą. Tiesa, buvo įsteigtas BALFas su plačia šalpos organizavimo programa, bet kasgi nesidžiaugė, turėdamas pasiryži-mo kupiną talkininką? Šalpos darbo niekados negali būti per daug ir todėl D-jos veikla ne tik nestojo BALFui skersai kėlio, bet ir buvusiam LRD Sėmui Bostone šiemet gegužės mėn. BALFo pirm. prof. J. B. Končius prisuntė gražų sveikinimą. Taigi, LRD, dirbdama, tiesa, tik vienos valstybės ribose ir dirbdama su tikru jos vadovų atsiedėjimu (niekas negauna jokio atlyginimo) ir atlikusi, palyginti, daug šalpos srity, tikrai verta didesnio visuomenės dėmesio ir paramos.

Kaip atrodo toji LRD veikla? Nuo 1946 m. vasario mėn., vos tik buvo atstatytas pašto susisiekimas su Vokietija, pradėti siuntinėti maisto ir drabužių siuntiniai tremtinėms i Vokietiją ir i kitus kraštus. Tuo metu ir BALFas dar nesuntė gėrybių i Vokietiją. Kai BALFas pradėjo organizuoti rinkti ir gabenti gėrybes i Vokietiją, LRD ėmėsi organizuoti vajus — rinklavas, kurių metu surinktas lėšas perduodavo BALFui. Tuo būdu per vajus Worcester, Bostone ir kt. buvo surinkta ir BALFui perduota per 5,000 dol. Tačiau, jei užtekdavo lėšų ir būdavo gaunami prašytojų, reikalingų būtinoms paramos, adresai, tai LRD ir toliau siųsdavo siuntinius. Juo yra gavę nemažą tremtininkų, ypač džiovininkų. Tuo būdu D-ja ligi 1949 m. yra išsiuntusi maisto siuntinių u 4,000 dol. ir nuo 1949 m. — u

269 dol. Dar čia minėtina, kad 1946 m. LRD rūpestiu pasiūta ir perduota BALFui 500 dol. vertės drabužėlių, tremtinių vaikams.

Šalia šalpos darbo, LRD yra talkininkavusi ir ALT, rinkusi per vajus aukas Lietuvis laisvinimo akcijai ir surinkusi apie 4,000 dol.

Per LRD Sėmą buvo kalbė-ta D-jos atėities klausimais ir priėta bendros išvados, kad jos darbas turi būti tęsiamas. Kai veikia BALFas ir ALT, naujų D-jos skyrių steigimas nėra lengvai pasiekiamas dalykas, bet vis dėlto D-ja ir esamus skyrius reikia stiprinti. Pažadėjama, kad ir tremtiniai labiau įsitrauktų i LRD, juo labiau, kad jie gerai pažįsta likusiųjų Vokietijoje padėti. Atkreiptas dėmesys, kad kultūros sritis neturėtų būti pamiršta — parengimų koncertų rengimų būtų galima surinkti lėšų ir labiau išgarsinti D-jos vardą. Reikia ir manyti, kad LRD dės visas pastangas savo darbą tęsti toliau, nes jis negali sustoti, kol neturėsime tiek daug i vargą ir skurdą pakliuvusių tautiečių Vak. Europoje ir ypatingai sanatorijose besigydančių.

Šiuo metu Worcesterį veikia Centro Valdyba ir šalia jos dirba 3 komisijos: spaudos — kultūros, parengimų ir emigracinė. Centro Valdybos

Lietuvių Naujienos
Mėnesinis žurnalas
Leidžia ir redaguoja J. Gustis. Prenumerata metams 1 dol.
332 N. 6th St., Philadelphia 6, Pa.

Garden Hotel Cafe
A. ZINZELETA, Sav.
Geri gėrimai ir užkandžiai
švarūs kambariai
612 E. Lombard St.
BALTIMORE 2, Md.
LEXington 8229

Juozapaitis Cafe
Restoranas ir Baras
18 S. Fremont St.
Baltimore, Md.

SIMAS GURINSKAS
Restoranas ir Baras
210 E. Eutow St.
Baltimore, Md.
Tel. PLaza 6313

Atvyk į Miami, Florida, paskambinkite, o mes tuojau nusiųsime automobilį ir jus parsiveisime.

SOUTHERN CROSS HOTEL

Paul Usanis, Savininkas.

Jūs būsite patenkinti, apsisotę šiame didžiuliame, švariame ir gražiai įrengtame savo tautiečio viešbutyje.
Kainos prieinamos.
642 N. W. 3rd. STREET MIAMI 36, FLORIDA
Telefonas: 82-9500

WALTER'S CAFE
W. Medveckas, Sav.
Dėgtinė, alus ir vynas
1124 W. Pratt St.
Baltimore, Md.

DIAMOND CAFE
V. B. Santeckas ir
V. Bukauskas, sav.
Alus, degtinė, vynas
305 BROADWAY
SO. BOSTON. MASS.
SO 8-9094

C.WILLIAM KACHAUSKAS
Laidotuvių Direktorius
637 Washington Boulevard
Baltimore, Md.
Telefonai:
LEXington 5714
MUIbery 8617

DR. M. J. COLNEY
148 Grand Street
WATERBURY, CONN.
Telefonas 3-4747
PRIEMIMO VALANDOS:
nuo 10 val. ryt. iki 8 val. vak.

KONCIAUS BICIU OKYJE
galite gauti tikrą liepų žiedų medaus. Didelį 5 svarų stiklinę už 2 dolerius. Kreipkitės:
L. KONGIUS.
No. Abington, Mass.

BEE HIVE RESTAURANT
Wm. A. Alukonis, Sav.
Alus, pirmos rūšies maistas
Kviečiami svečiai, atvykė iš kitų valstybių.
56 High St., Nashua, N. H.

BOSTON BAKING CO.
J. Tamošauskas
B. Andriūšaitis
Lietuviška duona ir pyragaičiai
Pristatoma i namus ir krautuves
8 Ames St., Lowell, Mass.
Tel. 2-6797

CASINO GARDEN RESTORANAS
William ir Mary
Lang, Sav.
AMERIKONISKI IR LIETUVISKI VALGIAI
SALE PRAMOGOMS IR PARKAS VASARAI
Sokali penktadieniais ir šeštadieniais, grojant pirmos rūšies orkestru.
128 NORTH ELM ST., WATERBURY, CONN.
Tel.: 4-9920

DARBU PADIDEJO, BUTŲ - NĖRA

WATERBURY, CONN. Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos vietinis skyrius rengia paskutinę šios vasaros gegužinę, kuri įvyks rugšėjo 17 d. Lindén Parke, Union City, Conn. Pradžią 12 val. Ši gegužinė, tikma, bus išpuilingesnė už buvusias, nes jos programa bus įvairesnė. Joje dalyvaus naujakurių jaunimo choras iš Worcesterio, Mass. Dar nėra metų, kai jaunas choras išaugo ne tik dalyvių skaičiumi, bet ir savo meniniu lygiu yra žymiai patobulėjęs.

Kalbės kandidatas sen. E. Snyder ir kt. 3 val. bus speciali programa, kurią atliks lietuvių kursų mokiniai.

Waterbury dabar su darbu žymiai geriau, bedarbių nesimato kaip prieš metus, bet yra didelis vargas su butais, ypačingai šeimoms su mažais vaikais. Žymi namų savininkų dailis neįsileidžia šeimų su vaikais už jokių pinigų, rodos, kad vaikai išgriaus jų namo sienas. Jei šeima turi vieną ar du vaikus, tai yra priversta gyventi rūsyje ar kitokiose netinkamose patalpose.

Ypačingai neseniai atvykusiam iš Europos yra sunku, nes jie neturi pažinčių ir draugų. Galia, kad ir lietuvali namų savininkai savo elgesiu nesiskiria nuo kitų.

Dr. M. J. Colney

A. PAKENAS AND SONS

SIUVYKLA IR VALYKLA

Mes siuvame, taisome ir valome drabužius pačiomis moderniausiomis mašinomis ir priemonėmis.

Mūsų gamybos ir medžiagos kokybė, palyginti, yra geresnė, negu kitur.

Darbas atliekamas sąžiningai ir greitai

UZSAKYMUS PRIIMAME IR IS KITUR

Krautuvė 138 E. MAIN ST. Driktuvė 110 BROOKSIDE AVE
AMSTERDAM, N. Y.
Tel. 1321 Tel. 5083

"Pioneers in Radio and Electronics Since 1920"

FADA

Television

12½ In . . . 91 Sq. In.
GLARE-FREE grey-face filter glass screen. Better viewing, tilt-back angle front panel. Built-in "FADE-SCOPE" Antenna... beautiful mahogany veneer DeLuxe custom-built cabinet console . . . featuring AC Automatic Gain Control circuit. Sensational performer in all areas.

\$239.95
VERNON RADIO and TELEVISION
PARDUODAMA IR TAISOMA
JUOZAS BUČINSKAS, Sav.
64 Vernon Street, Worcester, Mass. Tel. 6-1759.

WHITE HALL HOTEL
PETER ČESNULIS, savininkas
2 barai, restoranas, salės parėngimams
NEW TOWN, PA. Tel. 9981

NEW BRITAIN, CONN.

Quality Market
VICTOR ABCUNAS, Sav.
356 Park Street

Hartford Ave.
Restaurant
ANDRIUS SVIRINAS, Sav.
36 Hartford Avenue

A. PETRAUSKAS
Restoranas ir viešbutis
Vairės gėrimai, geras maistas, puikūs kambariai
92 CHURCH STREET,

Paul's Restaurant
Paul Višniauskas, Sav.
Pirmos rūšies maistas
Ivairiausi gėrimai,
31 Spring Street

JOHN B. VARKEL
PACKAGE STORE
Dėgtinė, vynas ir alus
411 Stanley Street
Tel.: 9-8218

LIETUVIAI PASAULYJE

DLK Vytauto Klubo chofas Montrealyje Rugsėjo Aštuntosios šventės proga suruošė pirmąjį savo poatostoginį koncertą. Antrasis koncertas įvyks kartu su latviais ir estais.

Toronto moterys, sudarančios Kanados Lietuvių Moterų Bendruomenės apylinkę, rugsėjo 1 d. Toronte suruošė Montrealio Lietuvių Dramos Teatro spektaklį. Buvo vaidinama A. Skėmos 3 v. drama "Zivilė".

Winnipegio lietuviai BALFui pinigais surinko 130 dol. Taip pat surinkta nemažas kiekis drabužių.

150 Lietuvių dirba didžiausiam Kanados plieno fabrike Hamiltone, Ont. Iš viso jame dirba apie 5,000 darbininkų, kurių tarpe mūsų tautai turi nuosirdžių draugų. Neseniai skyrių viršininkams buvo išdalyta "Genocido", kad jie susipažintų su bolševikų persekiojima Lietuva.

Halina Žmuidziniene, dailininkė, su šeima netrukus iš Anglijos persikelia gyventi į Kanadą.

Stasys Gailevičius, pianistas, kuris dėl savo buvimo Anglijoje, dabar iš Vokietijos negali atvykti Amerikon, daro žygių emigruoti Kanadon.

Australijos lietuviai nori įsikūnti į Pasaulio Lietuvių Bendruomenę. Tuo reikalu Australijos Lietuvių Draugijos Centro Valdyba pradėjo susirasti naujus vadovaujančius veiksmams.

Dr. Julijus Sakalauskas, porą metų dirbęs savo specialybės darbu Buenos Aires, atskelė į Kanadą ir Logley Prairie dirba kaip veterinarijos gydytojas.

Sveicarijos lietuvių rūpesčiu neseniai išleistas dvi aktualios brošiūros, vaizduojančios Lietuvos laisvinimo reikalą. Tai: "Notschrei eines sterbenden Volkes" ir "Kyrrie".

Lietuvių ir latvių tautinių sąjonių grupės atliko programą Sydneyje Moterų Ligoninės Komiteto suruoštoje akademijoje.

Leonas Koneška ir Marija Griksaitė yra pirmieji lietuviai, kurie D. Britanijoje susitvokė, Liet. Sąjungos Vedybų Biūro tarpininkaujant. Biure užsiregistruavo daug vyrų, bet tik kelios moterys.

"Mūsų Pastogė" dėl gaisro spaustuviėje persikėlė kiton to pat firmos Publicity Press Ltd spaustuviėn.

VI. Dėvovejaditis, iš tremties atvykęs į Venezuela, įsteigė foto studiją, kurioje dirba kartu su dukra. Jo žmona veda paukščių ūkį ir rašo romaną iš vokiečių okupacijos Lietuvoje. Baltijos žuvėdros slapyvardžiu ji anksčiau Lietuvoje yra parašiusi porą knygų.

BILL and AL's CAF.
A. Rinkus ir V. Vlnickas.
1520 Cumberland Street
Philadelphia, Pa.

AKTUALIAISIAIS TREMTIES KLAUSIMAIS

LIETUVIŠKO RAŠTO MOKYMO REIKALU

Prasideda nauji mokslo metai. Atrodo, kad ties kiekvienu tėvu ir motina stoviai didelis rūpestis, kaip vyks jo vaikų darbas, o ypač, kokiu vage eis jų lietuvių kalbos, literatūros ir Lietuvos istorijos su geografija pažinimas.

Dar tik pora metų, kai išėjome iš tremties stovyklų, kur buvo mokytasi tik lietuviškai, o jau šiandien tenka daug kur konstatuoti liūdną faktą: daugelio tremtinių vaikų jau pamiršo lietuviškai skaityti ir rašyti. Buvo atsitikimų, kad tremtinių vaikai iš vasaros stovyklų savo tėvams ėmė rašinėti laiškus angliškai arba baltiausiai daryta lietuvių kalba, kad net negalima tai lietuviškai laišku pavadinti.

Taip pat lietuviai ir, tarp savęs žaismada, kalbasi angliškai, matyt, jiems - angliškai lengviau. Visa tai yra suprantama, atsižvelgiant, kad vaikai didesnę dieną dalį praleidžia mokykloje, amerikoniukų tarpe, kur tik anglų kalbą ir tegirdi. Namų grįžę, randa tėvus nuvargusius po dienos darbo fabrike ir mažai tekrepiančius ir juos dėmesį.

Išsėdameisi, tėvai džiaugiasi, kad jų vaikai randa kokį nors užsiėmimą ir netrukdo "savo smulkmenoms". Tas užsiėmimas, tai dažniausiai visokių "comics" skaitymas arba žiūrėjimas kovbojiškų filmų. Daugelis tėvų net nėra įsigilinę, kad vien toks laisvalaikis vaikams yra žalingas.

Daugiau, kur yra susibūrę lietuviai, veikia taip vadintose šeštadienišose mokyklose, tai čia vieną kartą per savaitę jie pasimoko ir Lietuvos istorijos ir geografijos ir lietuvių kalbos. Betgi nevisi lietuviai taip gyvena. Daug yra išsiklaidžiusių po visus plačiosios Amerikos kampelius. Tėnai šis darbas pamirštas.

Girdėjau kalbant lietuvių mokytoją, kuri tvirtino nenorinti savo vaikų apsunktinti, iš sykiu dviejų kalbų mokymada. Ji sakė: "Tegu jie pirmą moksta angliškai, o lietuviškai - bus laiko ir vėliau".

Tokia ir panašios nuomonės jau pačiam pagrindine yra klaidingos. Jau ir nepedagogai

Prisideda nauji mokslo metai. Atrodo, kad ties kiekvienu tėvu ir motina stoviai didelis rūpestis, kaip vyks jo vaikų darbas, o ypač, kokiu vage eis jų lietuvių kalbos, literatūros ir Lietuvos istorijos su geografija pažinimas.

Dar tik pora metų, kai išėjome iš tremties stovyklų, kur buvo mokytasi tik lietuviškai, o jau šiandien tenka daug kur konstatuoti liūdną faktą: daugelio tremtinių vaikų jau pamiršo lietuviškai skaityti ir rašyti. Buvo atsitikimų, kad tremtinių vaikai iš vasaros stovyklų savo tėvams ėmė rašinėti laiškus angliškai arba baltiausiai daryta lietuvių kalba, kad net negalima tai lietuviškai laišku pavadinti.

Taip pat lietuviai ir, tarp savęs žaismada, kalbasi angliškai, matyt, jiems - angliškai lengviau. Visa tai yra suprantama, atsižvelgiant, kad vaikai didesnę dieną dalį praleidžia mokykloje, amerikoniukų tarpe, kur tik anglų kalbą ir tegirdi. Namų grįžę, randa tėvus nuvargusius po dienos darbo fabrike ir mažai tekrepiančius ir juos dėmesį.

Išsėdameisi, tėvai džiaugiasi, kad jų vaikai randa kokį nors užsiėmimą ir netrukdo "savo smulkmenoms". Tas užsiėmimas, tai dažniausiai visokių "comics" skaitymas arba žiūrėjimas kovbojiškų filmų. Daugelis tėvų net nėra įsigilinę, kad vien toks laisvalaikis vaikams yra žalingas.

Daugiau, kur yra susibūrę lietuviai, veikia taip vadintose šeštadienišose mokyklose, tai čia vieną kartą per savaitę jie pasimoko ir Lietuvos istorijos ir geografijos ir lietuvių kalbos. Betgi nevisi lietuviai taip gyvena. Daug yra išsiklaidžiusių po visus plačiosios Amerikos kampelius. Tėnai šis darbas pamirštas.

Girdėjau kalbant lietuvių mokytoją, kuri tvirtino nenorinti savo vaikų apsunktinti, iš sykiu dviejų kalbų mokymada. Ji sakė: "Tegu jie pirmą moksta angliškai, o lietuviškai - bus laiko ir vėliau".

Tokia ir panašios nuomonės jau pačiam pagrindine yra klaidingos. Jau ir nepedagogai

žino, kad vaiką geriausia mokytį dar jam mažam esant. Kai jau jis užaugęs, tada bus reikalingas pavėluotas. O kaipgi jausimės ir tuo atveju, kai kada nors susitinkime vėl krūvon, ir sava kalba susikalbėti nemokėsime?!

Čia visu švietumu prisimeina carinės okupacijos metai, Vargo Mokykla, spaudo draudimas, dabartinis tautos naikinimas Lietuvoje... Pagaliau čia prisimena ir šio krašto lietuvių motinos, kurios iš Lietuvos, geresnio gyvenimo ieškodamos, Amerikon atvyko net pradžios mokyklų nebaigusios. O vis dėlto daug kur jos savo vaikus išmokė lietuviškai ir padarė iš jų lietuvius patriotus. Kaip nepaprastai malonu juos čia šiandien susitikti ir juose pajusti tą lietuvišką dvasią ir iš jų

išgirsti taisyklingą lietuvišką žodį, iš jų, kurie savo brangiosios tėvų žemės net gyvenime nėra matę ar joje buvoję!

Kaipgi tokiu atveju gali jaustis lietuvių inteligentė motina, kuri savo tėvynėje yra baigusi vidurines ir aukštąsias mokyklas ir tenai vadovavusi lietuviškai veiklai, o dabar, paleidusi vadeles, savo vaikus ne lietuviškai rašta, bet, dolerį skaityti verčia.

Tiesa, doleris reikalingas pragyvenimui, bet jis niekad neatstos lietuviškojo rašto ir kalbos.

Visa laimė, kad panaši padėtis nėra visuotinė. Betgi, kad ir negausūs pavyzdžiai, jie vistiek rodo prasidedančią blogybę, kurią, raukime, ligi dar nevyti.

L. Dirkenė

LIETUVIAI TREMTYJE - VOKIETIJOJE

DOMISI BALETININKAIS

Ekvadoro choreografinio meno žinovo Vokietijoje ieško pabaltiečių ir rusų baletu artistų, kurie sutiktų vykti dirbti į Ekvadorą. Siūlomas aukštąs atlyginimas.

VEL TAUTINĖS STOVYKLOS

Daugeliu tremtinių išvykus ir stovykloms paratėjus, iš mažesniųjų gyventojų sukeliama i t. v. centrus. Šalia mišraus charakterio, jau ir vėl pradeda kurti tautines stovyklas. Tai garoma ypač tenai, kur nėra daug dirbančiųjų. Išimtinai pabaltiečių stovyklą numatyta padaryti Memmingene.

LANKESI IRO-GEN. DIREKTORIUS

Vokietijoje lankęsis IRO gen. direktorius D. Kingsley buvo susitikęs su Aukštisiais Komisarais. Viena svarbiausių pasikalbėjimo temų buvo emigracijos pagreitimas, nes darbariai labai sulėtėjusi.

APRŪPINS DARBU

Tremtiniam perėjus į vokiečių administraciją, daug kur vokiečiai tarnautojų etatus patys užėmė, ir tremtinių nepreleidi. Tuo reikalu tremtinių vadovybės yra kreipusios į IRO, kuri pažadėjo tuos klausimus sutvarkyti su vokiečių įstaigomis.

Prie Aukštųjų Komisarų įstaigos yra įsteigtas atskiras darbo skyrius, kuris rūpinis surasti tremtiniam darbu.

LIKVIDUOS STOVYKLAS

IRO vyr. būstinė ir Aukštųjų Komisarų Komisija priejo išvados, kad Vokietijoje ligiau pasiliekančių tremtinių laikymas stovyklose yra visiškai netikslingas. Esą, pasiliekančiai pagalvoti turi pasijausti esą žmonėmis, tai viena, o kita, likvidavus pasiliekančiųjų stovyklas, ir administracijos išlaidos sumažėtų. Todėl yra numatyta pasiliekančiuosius, kurie perėję vokiečių žinion, pradėti įkurdinti privačiuose

butuose. Stovyklas numatoma likviduoti ligi 1951 m. sausio mėn.

UŽKLIUVĘ JUNGAMI VOKIEČŲ ŪKIN

Stovyklų perklinojimas ir mažesniųjų jungimas ir tenai vykdomas. Dėl emigracijos sumažėjusios stovyklos bus naikinamos, o gyventojai perkeldinami kitur. Tremtiniai, kurių emigracinės bylos yra užkliuvusios arba atidėtos, numatomi pervesti į vokiečių ūkį.

MOTERŲ VEIKLA

Mūsų korespondentės - Pabaltijo Moterų Tarybos narės Irenos Banaitienės atvykimas į JAV dėl vyro ligos galutinai užkirstas. A. Grinienės emigracinė byla dėl vyro ligos irgi keliams mėnesiams atidėta. Nežiūrint to, Helbronno stovykloje jos gyvai dalyvauja visuomeninėje veikloje. I. Banaitienė yra LRK skrybiaus pirmininkė, o A. Grinienė - valdybos narė.

Joms talkininkaujant, stovykloje įvyko iškilmingas Rugsėjo Aštuntosios minėjimas. I. Banaitienė rašo, kad šiuo metu Vokietijoje yra daug užkliuvusių dėl ligos, nors bendras jų ligonių stovyklose sumažėjęs. Lyudvigsburgo pereinamoji stovykla labai sutelėjusi, nes emigracija sulėtėjo.

KANADOS LIETUVIAI PRIEŠ KOMUNISTUS

Kaip visur kitur, taip ir čia, Montrealyje, dabartiniu laiku eina gana stipri lietuvių kovą prieš lietuviškuosius komunistus. Stebėtina, kad vietos lietuvių parapajų klebonas prieškomunistinė veikla neprieitaria, o tuo tarpu visi tie lietuviai, neišskiriant nei katalikų organizacijų bei pavienių katalikų vaikelių, dirba bendrai prieš komunistišką veiklą, o ypatingai lietuvišką išgamą.

Gal todėl lietuviai katalikai rūpinasi naujos parapajų suorganizavimu. Iš rimtesnių veiklų teko išgirsti, kad naują parapajų ir gerą lietuvių kunigą tikimasi turėti netrukus. Tai yra neabejotinai reikalinga, ir bus naudinga, ypač dabar, kuomet daug lietuvių yra atvažlavusių iš tremtinių stovyklų, nemokančių angli, nei prancūzų kalbos, ir todėl negalintį apsirūpinti savo dvasinius reikalus.

LITHUANIAN PLEA FOR LOYALTY

Tokia antrašte The Gazette, rugpjūčio 29 d. parashė ilgoką vedamąjį straipsnį, liečiantį prisijustą rezoluciją, kuri išsiai patalpinta redakcijos

IŠ OKUPUOTOS LIETUVOS

ŠIUO METU KAUNE

Vokietija dabar yra vienintelė iš tų negausių vietų, kur dar kartais tenka susitikti asmeniui, vienokiu ar kitokiu būdu atvykusiu iš už geležinės uždangos.

Štai, ir dabar neseniai Vokietiją pasiekusieji žmonės sutelkia lietuviams idomių žinių apie gyvenimą Kaune.

Tvirtinama, kad Kaunas labai atrodąs labai liūdnam. Gavėse esanti didžiausia nesvairas ir elgetavimas. Ištiese rnkas ir praeivi, kreipiasi visoki amžiaus žmonės. Ypač daug elgetų atvykusiu iš "brolisukų respublikų". Elgetų tarpe yra ir buvusio karo invalidų. Ir lietuvis nevienas, buvęs raudonojoje armijoje, ir vėliau netekęs sveikatos, prašinėja išmaldos. Jie jokių pašalpų iš valdžios negauna, o dirbti negali.

Kauno geležinkelio stotis karo metais buvo susprogdinta, o jos vietoje pastatytas medis barakas. Traukinių susisiekimas esąs labai blogas.

Dėl sunkių pragyvenimo sąlygų plačiai išsivystęs plėšikavimas, prie kuro žymiai prisideda ir ateiviai iš kitų respublikų. Sutemus, gatvėse praeviai bijo pasirodyti, nes gresia pavojus ne tik jo drabužiams ir batams, bet ir jo gyvybei. Esti apipilimų ir dienos metu. Net ir raudonosios armijos kariai nevengia gyventojus plėšti, pasisavindami, kas jiems patinka.

Didžiausias plėšikų liudzas buvo Priskėlimo bažnyčioje. Sakoma, kad čia buvo jų susikūres nemažas būrys. Jie buvo išrengę bažnyčios viršuje, ir vakarais, ant praevių nuleidę virvę su kilpa, juos užtraukdavė į viršų. Taip dingę daug kauniečių. Taipgi dingę ir daugelis mokyklimo amžiaus vaikų, kurie, vėliau ištyrus, pasirodė, būvę žudomi ir naudojami mūlū gaminti.

Bet ne tik šitai stegia gyventojus. Pragyvenimas yra sunkus dėl mažų uždarbių ir aukštų kainų. Tokie padėtis daugelį verčia mėtis į slaptąją prekybą, kada parduodami kokią nors prekę spekuliacine kaina, gali šiek tiek lengviau galą su galu sumegzti. Bet ir slaptoji prekyba dabar smarkiai baudžiama. Milicija dažnai apsupa turgavietes, ir pakliuvusieji nutiesiami kalėjimo bausmėmis. Mažiausia bausmė - 5 metai, didžiausia - 10 m., ir visiška neatstovė.

TRAIUN'S CAFE

N. E. cor. 16th Street and Spring Garden
Tel. LO 7-8862, LO 7-4967
Res. Cheltenham 2562
Philadelphia, Pa.

puslapyje tokia antrašte "Lithuanians call for loyalty". Rezolucijoje Kanados lietuviai patriotai, ryšium su įvykiais Korėjoje, pasisako prieš komunistizmą, pavergusį jų tėvynę ir pareiškia savo lojalumą Kanadai.

Rezolucija pasirašė visos religinės, politinės ir visuomeninės organizacijos.

Pažymėtina, kad The Gazette Montrealyje yra vienas seniausių ir įtakingiausių laikraščių ir labai sunkiai prieinama. Todėl reikia stebėtis, kad jis minima rezolucijoje netiktai išsiai talpino, bet parashė labai ilgą ir daug reiškinčių vedamąjį straipsnį.

PARDUODA gyvenamojo ir miegamojo bei virtuvės baldus ir planiną. Visi gerame stovyje. Kreiptis: V. Graska, 8909 85th St., Woodhaven, L.

tel.: VI 7-8909.

glama, kiek prekių turi, daug ar mažai. Nubausti jie savo bausmė atlieka Vlniuje.

Nežiūrint didžiausio persekiojimo, žmonės slaptaija prekyba verčiasi, ir tai labai slaptai, dažnai parduodami pačius paskutinius daiktus, nes pinigai reikalingi. Svarbu pragyventi tą dieną, o apie rytojū negalvojama, nes tokios sąlygos pakirto energiją ir norą gyventi.

DP natildyti Maskvā nori

Olandijos spaudoje neseniai pasirodė slapto komunistų sakymo tekstas, kuriame sakoma: "Labai yra svarbu tarp įvairių pabėgėlių tautinių grupių sukelti nesantalką. Šio tikslo siekiant, reikia panaudoti ūkinius ir socialinius skirtumus. Taip pat astrinti nesantalką tarp politinių vienos ir kitos tautybės grupių, grauti jų kultūrinį gyvenimą. Inscenizuoti skandalus, kuriais būtų kenkiama tremtinių vardui. Labai yra svarbu sudaryti nepasitikiėjimą dvasiniais ir visuomeninio gyvenimo vadovais.

Visomis galimomis priemonėmis grauti pabėgėlius pasitikėjimą ypač tose tautybėse, kurios remia jų emigraciją, kaip JAV, Kanada, Argentina ir Brazilija. Būtina siekti, kad ekonomiskai pabėgėliai nusmuktų. Komunistai pavojingus pabėgėlius natildyti.

Vietinių gyventojų ir pabėgėlių santykius paversti vlesia neapykanta."

TREMTINIAI JAV

Šių dienų pasaulio padėtyje, ypač Korėjos krizės metu, tremtiniai visais savo galumais pramonėje ir kitose srityse dalyvauja milžiniškoje kovoje už laisvę.

Kada Prezidentas Trumanas pasirašė naują ir papildytą DP Įstatymą, jis prisiminė 1945 m. gruodžio 22 d., kai padėtis Europos tremtinių buvo tokia bloga, jog jis ragino Valstybės Departamenta, Karo ir Teisingumo Departamentus daryti, ką tik jie galėjo pagreitinti šių žmonių legalią emigraciją į JAV. Niekas nebuvo nuveikta. Po metų, 1946 m. gruodžio 21 d., Prezidentas Trumanas pakartojo savo prašymą. Bilius sulaukytas dar 2 metams. 1948 m. birželio mėn., Prezidentas Trumanas pakartotinai prašė Kongresą prarūsti liberališką bilijū, kuris atidarytų duris tremtiniam. Ir jis buvo priimtas. Betgi šis naujasis patenkinio vilkis ir didesniu skaičiais žmonių.

Pagal šį bilijū, vizos gali būti duotos tremtiniam per trejų metų periodą, kuris užsibaigis 1951 m. birželio 30 d. Pirmasis įstatymas leido tik 205,000 tremtinių atvykti. Naujos škaitinės apima vizas 18,000 lenkų veteranų Anglijoje, 7,500 graikų - 2,500 graikų turi teisę prašyti pirmos arba antros pirmenybės, 4,000 š Europos pabėgėlių Kinijoje, 2,000 italų pabėgėlių iš Venecijos, Giulijos, 5,000 našliaitų, Amerikos piliečių išnytųjų ir 54,744 asmenys vokiečių etninės kilmės.

Prezidentas Trumanas, pasirašydamas šį įstatymą, pareiškė, kad jis suteikė "Amerikos teisingumo ir duosumo principus tremtinių programai."

Tremtiniai neatvyko į šią šalį su tučiomis rankomis. Jie atsivežė įvairiausių amatų ir gabumų, patyrimo žemdirbystėje, pienininkystėje, gordininkystėje, girininkystėje ir kitose šakose. Atvyko profesionalų - gydytojų, dentistų, inžinierių ir kt. Aisku, kad visi prisidėjo prie Amerikos gyvenimo ir ekonomijos.

Prezidento Trumano pastangas rėmė naujam įstatymui priimti Senato vadai - senatorius Scott Lucas, Herbert Lehman, Francis Myers, Brien McMahon, William Benton ir kiti. Tas jų pastangas ir darbą komunistų ir nacijų aukos - atvykusieji tremtiniai - tikrai įvertins. C. C.

Psi. 3 - 1950 m. rugsėjo 15 d.

PHILADELPHIA, PA.
MALONI LIETUVIŠKA UŽEIGA
ANTHONY BALCHIUNAS, SAV.
113 SOUTH 34th STREET
Arti Pennsylvania's Universiteto

PETER DAVIDONIS
VYNAI - LIKERIAI - ALUS
2327 Brown Street
Philadelphia, Pa.

MONUMENTS & CEMETARY MEMORIALS
E. J. WITALIS
MACDADE BLVD. CEDAR AVENUE
Rear entrance Holy Cross Cemetary
DARBY, PA.
Phone Darby 2467

ADAM'S CAFE
RESTORANAS IR BARAS
941 SPRING GARDEN, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-8785

Naujai atidarytas lietuviškas restoranas ir baras
TRAUEN'S
N. E. cor. 7th and DAUPHIN STREET, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9566

WOODLAND CAFE
B. J. TRIBULAS, Sav.
63rd STREET at WOODLAND AVENUE
Telefonai: Saratoga 9656, West 4117

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS
LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601-3 So. 2-nd Street
PHILADELPHIA, PA. Tel.: DEW 513

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 Mt. Vernon Street
PHILADELPHIA, PA. Telefonas Poplar 4110

Moderniškai laidojimo įstaiga: didelė graži koplyčia, erdvi salė su baru, pakelvingiems suteikiama nakvynė - viskas nemokamai. Nelaimis valandą kreipkitės į mūsų įstaigą, diena ar naktį - mes visados pasirėngę suteikti geriausią patarnavimą.

VINCO VIDGINIO
MAISTO KRAUTUVĖ
438 JEFFERSON ST.
Philadelphia, Pa.
TR 1-6627

Raymond Wasikonis
RESTORANAS IR BARAS
2826 Master Street
Philadelphia, Pa.

GEO S. REINS
BAR
1625 S. 2nd STREET,
Philadelphia, Pa.
Tel. FU 9-0692

VALONES - CAFE
BAR
MARY VALONES, sav.
5300 TACONY STREET,
Philadelphia, Pa.

WILLIAM VALAITIS
Visokiaropas automobilijū tenynes
730-2 E. Moyamensing Ave
Philadelphia, Pa.
Tel. Howard 8-0596

FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
204 NORTH BROAD STREET
PHILADELPHIA, PA.
Phone RI 6-7726

BARON'S BAR

W. Baronas, Sav.
5345 Wyalusing Avenue
Philadelphia, Pa.
Tel.: GR 3-9995

SHEPHERD DISTRIBUTING CO.
Distributors for
DOMESTIC and IMPORTED BEERS
Wholesale and Retail
JOSEPH V. PLAKIS
2315 N. 28th St., Philadelphia, Pa.
Tel.: SAGamore 2-2013

VIENYBE

An American Weekly in the Lithuanian language

Established in 1880 by J. J. Paukšta

JUOZAS TYSLIAVA, Editor and Publisher

Salomėja Narkėliūnaitė, Editor

Editorial and Business Office:

412 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y. Phone EVergreen 4-0862

Subscription Rates: USA and possessions \$4.00 per year, Canada \$4.50.

where \$5.50. Advertising rates on application.

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. under the Act of March 3, 1879.

Penktadienis, 1950 m. rugsėjo 15 d.

NEW YORKAN KRYPSTA VISŲ AKYS

Sios savaitės pradžioje New Yorke prasidėjo svarbi konferencija, kuriai visas Vakarų pasaulis skiria ypatingo dėmesio. Susivaziavę JAV, D. Britanijos ir Prancūzijos užsienio reikalų ministrai tars savo žodį degančiais nūdienio reikalais.

Dirva Achesono, Bevin'o ir Schumano susitikimui jau buvo paruošta Londone, Paryžiuje ir Strassbourge vykusiose Atlanto Pakto ir Vakarų Europos valstybių konferencijose.

Tų konferencijų pagrindinis tikslas buvo suburti jėgas ir tinkamai pasiroditi atsiremiant boševikų agresijai. Taigi, nors sovietai, visą savo propagandos mašiną panaudodami, tvirtina, kad Vakarų pasaulis ruošiasi puolimui, tikrovėje Vakarų pasaulis tesirodė tik gynimuisi.

Ernest Bevin, leiddamasis kelionėn į JAV, spaudos atstovams duotajame pareiškime šiai konferencijai skyrė didelio dėmesio, tvirtindamas, kad ji turėsianti didžiulės reikšmės ateities žmonijos gyvenime.

Jis taip pat pasakė: "Atlanto Pakto valstybės turi laikytis šilpiai išvien, tai tada priešas, prieš puoldamas, turės gerai pagalvoti, ką daras."

Nors Atlanto Pakto valstybės ir jungia bendras tikslas, bet, esant visai eilei valstybių skirtingais pajėgumais ir tų tikslų siekimo priemonėmis, ir čia neišvengiami nuomonių skirtumai. Net ir tarp trijų didžiųjų valstybių tam tikrais klausimais esti nesutarimų.

Pirmausia Trys Didieji nėra vieningos nuomonės dėl Vokietijos apginklavimo. Tuo tarpu, kai JAV norėtų matyti vokiečių kariuomenę, Prancūzija prisibijo, kad jos pašonėje vėl galys pasireikšti vokiečių militarizmas. Betgi vieni ir kiti pagelidauja, kad vokiečiai būtų panaudojami bendrame prieškomunistiniame fronte.

Yra ir kitokių nuomonių skirtumų, kuriuos Trys Didieji turės išsiaiškinti ir priėti vieningos nuomonės, kad pagaliau nuo posėdžių būtų prieta konkretaus darbo.

IVYKIS, KURIO NEBUVO PER 25 METUS

Jau 25 metai, kai "Laisvė" Philadelphiaje buvo įpratusi rengti savo gegužines. Ir šiemet toks "laisviečių" suvažiavimas turėjo įvykti rugsėjo 3 d. Camden vietovėje.

Nors pati "Laisvė" šią savo gegužinę, bijodama lietuvių patriotų piketavimo, pradėjo skelbti tik prieš dieną, kad šie "hospetų gauti policijos leidimo piketuoti (mat, reikalinga 14 dienų), bet leidimas buvo gautas per 48 val.

Visa lietuviškoji Philadelphia, talkininkaujant ir seniesiems ir naujai atvykusiems lietuviams, suburdavo prieš Stalino garbintojų ir rengėsi gegužinės piketuoti.

Stanka "Laisvėje" saviškius kvietė: "Važiuojam, draugai, pažūrėti, kaip atrodo tie žmogūdziai, kurie ruošiasi mūsų pikniką piketuoti."

Taigi, ruošėsi ir vieni ir antri, tie, kurie dabar eina išvien su dabartiniais mūsų senosios tėvynės paverėjais ir lietuvių tautos naikintojais — žmogūdziais, ir tie, kurie čia visomis legiomis priemonėmis kovoją prieš Tarybų Rusijos vykdomą lietuvių tautos genocidą ir kurie siekia Lietuvai tikrosios, ne Stalino, demokratijos.

Bet atsitiko dar geriau, kad nė nereikėjo jų tos gegužinės piketuoti. Didžiausiam laisviečių nusiminimui, jų "piknikas" visiškai neįvyko, nes parko savininkė, sužinojusi, kad Stalino garbintojai renkasi jos žemėje, atsisakė juos savo parkan įleisti.

Šitas faktas labai pakirto laisviečius. Jie skundėsi, kad šitoks dalykas įvyko pirmą sykį per 25 metus.

Bet taip pat šitas faktas, kad pirmą sykį per 25 metus taip įvyko, daugeliui akių "Laisvės" pasekėjų atvėrė akis ir parodė jų klaidingus kelius. Nors po daugelio metų jie vis dėlto dabar pamazū pradeda pažinti savo klaidas ir susiprasti.

Ir toliau reikalinga tokia energinga lietuvių patriotų veikla, ne tik kaip demonstracija prieš lietuvių tautos naikintojų simpatikus, bet ir kaip auklėjamoji priemonė prieš jų eilėse esančius nesąmoningus jų pasekėjus.

MARSHALL GRĮŽTA Į VYRIAUSYBĘ

Paspėjusimas prieš ligšiolinę krašto apsaugos sekretoriaus Louis Johnson politiką Jungtinėse Amerikos Valstybėse, pamazū augęs, pasukiniuoją metu pasiekė aukščiausio punkto.

Nors dar rugpjūčio 31 d. Prezidentas Trumanas buvo pareiškęs, jog Louis Johnson savo poste pasilikis, ligi jis pats būsiąs Baltuosiuose Rūmuose, tai vis dėlto jis priėmė jo atsistatydinimo raštą ir pakvietė jo vieton gen. G. Marshall.

Prieš Louis Johnson buvo griežtai pasisakę karo veteranai, jūrininkų lyga ir abiejų partijų atstovai Kongrese. Jam buvo prikaliojama, kad jis nepakankamai dėmesio skyręs krašto ginklavimo reikalams ir suvedžiojęs tautą, tvirtindamas, kad JAV yra pasirengusi bet kuriuo metu atmušti bet kokį užpuolimą.

Naujasis krašto apsaugos sekretorius gen. George Marshall, savo kraštui jau ir taip daug aukų atidavęs ir sukūręs milžiniško masto JAV ekonominę pagalbą visiems pasaulio kraštams — vadinamą Marshallo planu — dabar imasi naujų pareigų labai svarbiu JAV laikotarpiu.

PABALTIJŲ „BALKANAI“

Rašo J. Naisys

(Tęsinys)

Gudai — slaviai, bet nerusai, kaip yra nerusai ukrainiečiai, lenkai, čekai, slovakai, jugoslaviai, bulgarai.

Ukrainiečiai — slaviai, bet nerusai.

Karpatų rusinai — slaviai, bet nerusai.

Rumunai — romanų giminės tauta, o romanų giminė: italai, prancūzai, ispanai, portugalai, rumunai, provansalai.

Jugoslaviai — slaviai, bet nerusai. Tie patys yra: chrovatai, serbai, slovenai.

Bulgarai — nerusai.

Graikai — visa atskira indoeuropiečių tauta.

Dar Rusijos carų laikais buvo kilusi vadinamosios Europos koncepcija (savoka) — t. y., rusų hegemonijos Europos — Azijos sujungimo teorija ir pastangos. Čia su hitlerinės Vokietijos pagalba carų įpėdiniais — boševikų komunistų Rusijai taja kryptimi ir pasiekė pasitūmėti, okupuojant visą nerusiską valstybę ir sritis.

Jaitos konferencijoje Molotovo — Ribbentropo slaptosios sutarties šitosios situacijos žemėlapis figūravo ant diplomatu stalo, nūstatant jau naujųjų partnerių (kur, be Vakarų Europos sąjungininkių, prisilpė ir T. Rusija) naują Europos skaldymo žemėlapi. T. Rusija per Stalina ir čia atkakliai rėmė gėdingosios slaptosios Molotovo — Ribbentropo sutarties ką tik auktinčią žemėlapi, dar ir naujų teritorinių reikalavimų pateikdama.

SUVALKŲ TRIKAMPIS

Curzono linija atskleidė nuo Lietuvos lietuvišką kraštą, kuri prieš 2-ji pasaulinį karą Lenkija okupavusi valdė, per 2-ji pasaulinį karą Molotovo — Ribbentropo slaptąja sutartimi praminta "Suvalkų Trikampis", ir ėjusį tai Vokietijos, tai T. Rusijos žinion.

Tame "Suvalkų Trikampyje" yra Seinų (čia caro laikais vyko slaptas ir viešas didelis lietuvių kultūros darbas), Suvalkų ir Augustavo apylinkės ligi Gardino, garsioji lietuvių Punsko respublika prieš okupantą.

"Suvalkų Trikampis" Lietuvos buvo atsivadutus Nepriklausomybės kovų metu.

CURZONO LINIJA GYVA

Jau po Vokietijos, Italijos ir Japonijos kapituliacijos 1945 m. gruodžio 14 d. Maskvos konferencijos metu ant diplomatu stalo išstietė žemėlapis, kur buvo pažymėta Lenkijos — T. Rusijos siena (plg. Vokietijos — T. Rusijos sferos):

Nuo Aismarių žemliau Piluvos tiesi linija pro Iluvą, Girduvą, Karpavą, piečiau Darkeimo, Godelapę, Zykliemį ir Vistytio ežero pietinę pusę (čia jau stovi Nepriklausomos Lietuvos siena ir čia prasidėda 1919 m. gruodžio 8 d. Curzono linija), — tai nuo tos linijos į šiaurę, t. y., ligi Nepriklausomos Lietuvos ribų, pagal Potsdamo konferenciją, visa ta mūsų vadinama Karaliaučiaus sritis, arba Mažosios Lietuvos lietuvių gyvenama dalis, buvo pažadėta T. Rusijai.

Rusai tuojau tą sritį, niekada rusų negyventą ir negyvenamą, pasikriškstijo Kaliningradskaja oblast (Kaliningrado sritis, nes Karaliaučių rusai pakėitė Kaliningradu, t. y., Kaliningo miestu, o Kaliningas prie Stalino T. Rusijos buvo kaip ir prezidentas), kurią, tuoj išgabėję vietinius gyventojus, rusai ėmė kolonizuoti atvežtaisiais rusais, ir ligi 1949 m. gegužės 19 d. ta lietuvių ir prūsų sritis dirbtinai surisinta.

Tuo būdu pati Lietuvos valstybė čia atskirta nuo Lenkijos, sakysime, dirbtiniu T. Rusijos koridoriu ir Baltijos jūra pro Karaliaučiaus uostą. Taip pat Lietuva atskirta ir nuo savo etnografinių žemių — Mažosios Lietuvos, tų žemių Lietuvai, kad ir T. Rusijos okupuotai, tada nepripažįstant ir prie Lietuvos nepripažįstant. Kad dar galtingiau rusai Karaliaučiaus srityje įsitvirtinę, dabar skelbia starysiją naują Karaliaučių (Ka-

liningradą) — tvirtovę (krievų postį), ir todėl dar daugiau kolchozininkų ir katusų į čia iš Rusijos grūda.

Curzono linija, 1919 m. gruodžio 8 d. Aukščiausios Santarvės Tarybos nustatyta linija, Curzono projekto) eina nuo Vistytio pro Liuvia, Punska, nuo Seinų į rytus, nuo Sapackynės ir Ballos į rytus, nuo Gardino į vakarus ligi Induros į rytus (čia 1920 m. liepos 12 d. Lietuvos su T. Rusija sutarties sienų punktas).

Toliau Curzono linija eina pro Lietuvos Brastą, Przemyslą ligi Karpatų Ukrainos. Už Curzono linijos T. Rusijai yra pasiūkusios Lenkijos vaidytosios sritys: Lietuvių Vilnia plociu beveik ligi Minsko

(Minskas buvo Rusijos valdomas), lietuvių Gardinas su Gardinija, L. Brasta su savo sritimi, Przemyslis su savo sritimi, Lvovas (Lembergas) su savo sritimi. Si visa plati sritis pripažinta Rusijai kaip "rusiškoji", o tikybos "staciatikiškoji", nors ji yra atitinkamosios vietos lietuviška, gudaiška, ukrainiška, lenkiška, o tikybos — daugiausia Romos katalikų ir katalikų unitų. Šiandien ji boševikų valdytos išsiųta: vietoj išgabentųjų aborigenu (nuolatinių gyventojų) prigabenta Rusijos gilumos gyventojų, o pvz., katalikų unitų tikyba panaikinta ir paskelbta staciatikių tikyba.

Karpatų Ukraina jau nebeegzistuoja: katalikai unitai išgabenti, o katalikų unitų Bažnyčia staciatikių paskelbta.

KARISKOS AKTUALIJOS

Ryšium su dideliu šaukiamųjų skaičiaus nepristatymu naujokų registracijos punktu (pagal "The New York Times" — 25-30%), FBI grasiina, jog ji būsianti priversta imtis tikrai griežtų priemonių šitam dezertyravimui nuslopinti.

Visi JAV gyventojai, išskyrus tik tuos, kurie čia vizituoja trumpam laikui, privalo registruotis naujokų registracijos punktuose, ir gauti registracijos pažymėjimą su serijine numeriu. Nesregistruojantys gresia sunkios baumsės ir garbės atėmimas, kas Amerikoje reiškia nepaprast daug.

Praėjusį pirmadienį didelis skaičius naujai atvykusių lietuvių tremtinių jaunimo atliko fizinį patikrinimą ir gavo 21 d. atostogas. Jie viliasi, kad lietuviškos organizacijos, ypač tremtinių, surengs jiems kad ir kuklias išleistuves. Jie pirmieji šikart išėina į kovą prieš boševizmą.

Tuo tarpu senieji Amerikos lietuvių jau mokėsi kraujuoti, kaip. Oficialūs kariuomenės sąrašuose nekarta figūruoja lietuviškos pavardės.

Lietuviško jaunimo pokalbiuose dažnai girdimas klausimas, ar ne laikas organizuoti lietuvišką divizioną, korpa ar nors brigadą, kurią sudarydama lietuvių patriotai, sudarydama lietuviškosios kariuomenės branduolį. Ji būtų galima organizuoti Jungtinių Tautų rėmuose (jei ne dabar, gal būt, vėliau) arba kad ir prie JAV ginkluotųjų pajėgų, kaip šio krašto teisėti gyventojai ir būsimi piliečiai.

Praėjusio karo metu buvo bandyta kurti tokius tautinius dalinius, kaip tai New Yorko tautinėje gvardijoje. Buvo savo metu jos aviacijos atskiras rusų korpas, o armijoje austrų ir kitokių ten brigados. Apgalvestautina, kad gausiai Amerikoje susimetusi aukštoji lietuvių karininkija

neparodo šlame klausime jokios iniciatyvos ir neatrodo, kad ji ruošytis artimausios ateties galimybes. Kai kurie jų tebeaukia, iki jie asmeniškai šiuo klausimu bus pakviesti į Washingtoną. Kanados lietuvių ypač entuziastiškai šia idėja remtų. Kai kurie latviai ir estai mano, jog "blogiausiu atveju", galima būtų siūlyti sudaryti baltiečių divizioną, kiekvienai baltų tautai įeinant į ją savo atskira brigada. Atrodo, amerikiečiai šitokį problemas sprendimą ypač nuosirdžiai sveikintų.

Almus

KOMUNISTŲ ITAKA INTELEKTUALŲ TARPE

Norėdamos apsaugoti kultūros ir visuomenės veikėjų nuo viešo įrodymo, kad jie yra komunistai, politbiuras Amerikoje pristėgė visa eilę "liberalinių", "socialinių" organizacijų, kuriose dirba nemažai nekommunistų, tačiau to darbo vaisiai čia Maskvos diuogujamo tarptautinio komunizmo naudai.

Amerikos visuomenė plačiai žinoma veikia tokių organizacijų: kaip Civil Rights Congress, The International Labor Defense, The National Federation for Constitutional Liberties, ir visa eilė kitų. Pastarajai organizacijai vadovauja komunistų laikraščio "Soviet Russia Today" redaktorius Georg Marshall. Jis visos yra užregistruotos vyr. valstybės gnyėjo įstaigoj kaip priešvisuomeninės organizacijos.

Ruošiant civilinių teisių kongresą 1946 m., globėjų tarpe buvo įtrauktos šios nekommunistų pavardės: kun. Harry Emerson Fosdick, dr. David de Sola Pool ir Wall Street advokatas Allen Wardwell. Dar

T. Rusijai nebedavė žemių toliau į Europos vakarus nuo Curzono linijos, nes ties Lietuvos Brasta tuoj ir Varšuva, Lenkijos sostinė, o Lenkijos valstybės vieniems ir antriems reikėjo sukurti tolimesnei kovai su Vokietija.

Nuo buvusiojo Dancigo koridoriaus po 2-jo pasaulinio karo iš Vokietijos prie Lenkijos prijungtosios sritys matos, būsiant Vokietijai gražintos, norint su vokiečiais susitari: sritys ties Berlynu nuo Oderio į rytus, nes vokiečiai, atrodo nesutiks, kad Lenkijos sienos Berlyno pakluone eitų, Silezijos pramonės sritis ligi Oderio upelį nuo Neisės upės, jei pramoningasis Ruro kraštas Vakarų Vokietijoje būtų sutarptautintas arba kitaip iš Vokietijos išjungtas.

Tuo būdu Curzono linija tam tikra prasme galėtų būti ar galėtų pasidaryti ir elastinga dabartinės Lenkijos dabartinės vakarinės sienos sąskaitai.

ŠIANDIENĖ POLITINĖ SITUACIJA

Po Vokietijos 1945 m. kapituliacijos tų pat metų Paryžiaus tautos konferencijos, Vokietiją okupacinėmis zonomis padalinus, palikta šitokia situacija: rytų Europoje: T. Rusijos aneksuota (jėga sau prisijungta, iš šiaurės ir pietus einant):

Iš Suomijos: šiaurėje Petšamas ir pietuose Porkkala, o pati Suomija palikta T. Rusijos itakoje.

Estija, Latvija, Lietuva (su Klaipėdos kraštu).

Lenkijos buvusioji okupuota Lietuvos Vilnija, Lenkijos sritis nuo Curzono linijos į rytus. (b. d.)

PENKTOJI KOLONA JAV

LOUIS BUDENZ

nuostabiau, globėjų sąrašė pasirodė ir žinomo antikomunisto Oswald Garrison Villard vardas, bet jis pasiskubino greitai iš rėmėjų pasišalinti.

Kaip Daily Worker redaktorius, 1944 m. paskelbiau apie Amerikiečių Komiteto Jugoslavijai išskūrimą. Po šiuo nekaltu pavadinimu buvo pasiūptas tikslas sustiprinti Tito poziciją Jugoslavijoje. Eleanor Roosevelt buvo išrinkta ir garbės pirmininkė. Tarp komiteto globėjų buvo viceprezidentas Harry Truman, dabar prezidentas, AFL ir CIO vadai William Green ir Philip Murray. Ten buvo ir Rita Hayworth, filmų žvaigždė.

Pamazu šie globėjai iš komiteto pasitraukė, pamate, kad jam vadovauja gryni komunistai. Šių vardų dėka komitetas surinko 3,000,000 dolerių. 1948 m. šis komitetas buvo likviduotas, — bet ne dėlto, kad jis pasirodė tarnaujas komunistų tikslams, bet dėlto, kad Tito susipyko su Staliniu, ir pastarasis davė parodymą savo agentams Amerikoje nutraukti paramos

MUMS

DAR DEL "US MOTERŲ"

Perskaite dr. V. Dambrovos straipsnį Vienybėje, mes galvojame susidūrę su daugelku neaiškumu.

Dirva, turėdama gero lietuvių laikraščio vardą, kam ir kokiu tikslu taipino šmeižto rašinį be vardo ir pavardės.

Pats tų "moterėlių iš USA" rašiny daugiau tinka psichiatru, negu redaktoriui. Bet jau nuo senovės yra žinoma, kad redaktorius turi teisę uždėti aplinasi nepažėtomis kieno nors ambicijoms.

Man rodosi, sakiniai, tokie kaip "šlėptis už moterų sijono" jau nusenę. Išandien, kas galėtų už moters andaroko (sijono) pasislėpti, būtų magikas, o ne baltys: argi reikiama, jums moterėlės, girtis, kad maitintus net 5 metus nelaimėn patekusius ir nepasakote, kas jūs? Pasisakykit ir leiskite mums jus pagirti.

Na, o gal šitie šeimiai naujakuriai geresni pramonininkai ir garo nuostolius jųsiu bizoniu. Pasirašykite savo pavardes, mes pasistengsime, vyrail iš JAV, reikalą išsiskinti.

Dr. V. Dambrova gražiai ir aiškiai atsakė į visus kitus kaip tas Amerikos žurnalistas, priekalstus. Aš gi pasilieku, negalėdamas išrīsti problemos apie rusų spaudą. Yra "Pravda" (teisybė ir yra "Izvestia" (žinios). Sako, kada skaitau "Pravdą", nėra "Izvestii", kada skaitau "Izvestii", nerandu Pravos. Lygiai aš negaliu išsiaiškinti sau, kam lietuvių spaudoje turėjo tilpti toks aiškus šmeižtas ir dar anoniminis.

Vincas Alksninis

tieskimą Tito Jugoslavijai.

Yra faktas, kad raudonieji intelektualai Amerikoje yra saugojami nuo kritikos. Pavyzdžiai, aš galėčiau suminėti 400 komunistuojančių redaktorių, žurnalistų, artistų rašytojų, mokytojų, gydytojų ir panašių. Aš juos žinau. Aš su jais bendradarbiauju. Deja, mūsų dabartiniai steigimai neleidžia komunistą vadinti komunistu, tuo tarpu, kad įstatymai nedraudžia juo būti.

Sakysime, aš galėčiau suminėti du žinomus radijo rašytojus, dirbančius didelę darbą radijo bangom, komunistams. Man yra žinoma, kad didelius pinigus uždirbą laisvų profesijų žmonės yra sudėję tūkstantčius dolerių sustiprinti priešamerikietinę veiklą Havajų salose. Nuo 1937 m. aukštą visuomeninę padėtį užimęs asmuo Washingtono šnipinėja ir dirba Sovietų Sąjungos naudai. Aš žinau, kad Office of Strategic Services buvo patekę per paskutinį karą komunistui. Aš žinau, kad viena Pensylvanijos koleđo profesorė dirbo Washingtono kaip žinių tiekėja Tarybų Rusijai.

Renkant komunistinei veiklai pinigų, savo duosnumu pasilymėjo visa eilė advokatų, gydytojų ir kitokių laisvos profesijos žmonių, gyvenančių New Rochelle. Jie yra turtingi žmonės, daugelis uždirba daugiau kaip 100,000 dolerių per metus.

Hanz Eisler, buv. Komintern'o atstovo Amerikoje Gerhard Eisler brolis (dabar propagandos ministeris Rytų Vokietijoje), gavo igus metus iš Rockefellerio Fondo stipendiją muzikos mokytis. Po to jis buvo įvestas į Hollywoodo artistų sluoksnius ir paskirtas komunistinės propagandos vadovu.

Paskutiniai metais buvo suruosta visa eilė "taikos kongresų", turinčių tikslą silpninti žmonių pasipriešinimą prieš Maskvos pinigus pasauliui užvaldyti, — jeigu galima be karo. Tarp "taikos" konferencijos, kurią komunistai surengė Waldorf Astoria viešbutyje 1949 m., globėjų tarpe buvo Thomas Mann su Albert Einstein. Dideli vardai, tačiau jie nėra komunistai.

Planas, kaip panaudoti Tomą Mann komunistinei propagandai, buvo apsvaistytas. (Nukelta | 7 pusl.)

ČIURLIONIO ANSAMBLIO KONCERTŲ BELAUKIANT

Kojomis teka Lietuviškojo šokio ritmas

Vos pora savaičių beiko iki liks mėgėjai, retkarciais ruošdami koncertus didesniuose miestuose išimtinai lietuvių visuomenei?

Apie gastroles Amerikoje Čiurlionio Ansambliu svajojo dar Vokietijoje, kai ten po karo buvo nuykęs žinomas New Yorko impresario Sol Hurok. Čiurlionio Ansambliu jis girdėjo dainuojant, juo labai susidomėjo, bet į Ameriką jo nepakvietė. Hurok, kaip ir visi stambesnieji tos rūšies menadžeriai New Yorke, nedrįso ansamblio angažuoti, nes tokios didelės grupės kilnojimas iš miesto į miestą yra susijęs

su milžiniškomis išlaidomis. Amerikoje, kaip žinoma, ir opera, ir simfoniniai orkestrai, ir chorai turi savo atskirus rėmėjus bei mecenatus, kurie papildomai teikia jiems finansinę paramą. Nepasipaisant, kad ir Metropolitan Opera išsilaiko aukomis. Šiuo atžvilgiu niekuo nesiskiria nei baletų grupės, nei didesni ansambliai. Koncertų pajamos niekad pilnai nepadengia visų išlaidų. Dėl tos priežasties stambesnieji menadžeriai visuomet greičiau linkę samdyti pavienes garsenybes, kurias galima gauti už mažesnę atlyginimą ir, kurių koncertai paprastai yra sėkmingi.

WCB Artists and Concert Management, kurio vardu Čiurlionio Ansamblio koncertai yra rengiami Philadelphiaje ir New Yorke, taip pat nieko nežada ateičiai. Agentūros svarbiausias vaidmuo — suruoti šiuos koncertus taip, kaip yra priimta pirmajam menininkams debiutus rengti, o paskui per savo atstovus kituose miestuose surengti jiems gastroles. New Yorko Carnegie Hall koncertas yra daugiau reprezentacinio pobūdžio ir agentūros svarbiausias uždavinys — sukviesti kritikų, muzikus, įvairių miestų atstovus, kad vėliau jie sudarytų ansambliui gastroles ar atskirus pasirodymus teatruose, per radiją ir pan.

Koks didelis susidomėjimas yra Čiurlionio Ansambliu, galima spręsti iš to, kad, pvz., jau ir iš Texas valstybės yra teiraujamasi, ar ansambliu būtų galima pakviesti visos savitės gastroles. Po koncertų Philadelphiaje ir New Yorke, be abeje, atsiras ir daugiau kvietimų, nes, anot ansamblio vedėjo Alfonso Mikulskio, Čiurlionio Ansambliu dabar dainuoja geriau, negu bet kada.

Tuo tarpu dar sunku spręsti, koks nuostipnis amerikiečių dalyvaus šiuose koncertuose, nors reklama yra labai plačiai išvystyta. Suprantama, kad pagrindinę publikos dalį turi sudaryti lietuviai. Amerikietis, nors ir domisi visu tuo, kas nauja ir nepaprasta, betgi ji nelengva suvilioti į koncertą, kuris yra grynai tautinio pobūdžio. Čiurlioniečiai, atrodo, turėtų patenkinti ne tik lietuvius, bet ir amerikiečius, nes, be lietuviškos programos, jie padainuos ir keletą Amerikos liaudies dainų. Be to, koncerto solistu yra pakviestas Ipolitas Nauragis, apie kurį žymesnieji New Yorko muzikai ypač gerai atsiliepa.

Rugsėjo 30 d. Philadelphiaje ir spalio 1 d. New Yorko koncertai suteiks progos lietuvių menininkams patekti į Amerikos muzikos pasaulį, kuriame jau nuo seniau yra dvi amerikietiškos lietuviškos, Metropolitan Operos solistės Anna Kaskas ir Polyna Stoskiūtė.

Reikia tikėtis, kad Čiurlionio Ansamblio dėka lietuviškoji daina nuskambės po plačiąją Ameriką taip, kaip ji plačiai skambėjo, jiems atsikūrus Austrijoje ir Vokietijoje. Ten juos išgirdo šimtai tūkstančių žmonių, kuriems jie priminė savo tėvynę Lietuvą, kenčiančią žiauriai okupuota priespauda.

PRIE SOVIETŲ ROJAUS VARTŲ

ZURNALISTO NUOTYKIAI KAVKAZO PAJŪRYJE

S. Vaironas

Po dvidešimt keturių dienų plaukimo iš Klaipėdos aplink Europos žemyną, šiltą ir skaisių liepos mėnesio (1938 m.) rytą mūsų laivas "Mariel" priplaukė Kaukazo pakraščius ir išmetė inkarą. Stebe pakilo vėliava — kodas, kviečias iš kranto locą, kuris įvestų laivą į uostą.

Laivo užpakalyje plevėsavo Union Jack, reikšia laivas būtų lyg ir anglų, bet tik iš formaliosios pusės. Jis priklausė olandų bendrovei. Kapitonas buvo latvis iš Liepojos, bet Rumunijos pilietis. Trisdešimt vyrų igulą sudarė rusai (emigrantai), turkai, rumunai, graikai ir vienas anglas (telegrafistas). Tai buvo tipiškas jūrų vagabundas, trampas, kurį anais laikais Lietuvos importo firmos buvo išsiruomojusios vežti naftai iš Juodosios jūros uostų.

Paskutinis mūsų lankytas uostas buvo Konstantinopolis. Nuostabūs, kaip iš "Tūkstančio ir vienos nakties" pasakų valdai, giliai įstrigę į galvą, pamažu keltėsi naujais reginiais, plačiai žiūrimais nuo linguojančio laivo vienoj gražiausių įlankų pasaulyje.

Skalsčiai žydrame dangaus skruoste sausumos gilumoj didingai stepėsi kalnai, pamažu lėkėdami į jūros pusę, savo popėdėse apaugę vynuogynais ir visokeriopa tropiška augmenija. Pakiame pajūryje matėsi Batumo miestas, kyląs savo būdingais nameliais į viršų, dėl vietos ankštumo besistengias plėstis išilgai jūros kranto. Pietinėje miesto pusėje žaliavo iš senų laikų garsus botanikos sodas, greičiausiai — platoskas paplūdimis maudytis. Šiaurinėje įlankos pusėje riegosjo prozaiški žibalo uosto įrengimai, milžiniškos rafinerijų cisternos, krantinės tanklaiviams sustoti ir patys molai, saugoją uostą nuo jūros bangų.

Patriotiški laivo turkai, kurie su malonumu mane švietė, plaukiant mums Bosforu, vaikščiojant Galatos gatvėmis Konstantinopolyje arba Istanbuli stengiamiesi įrodyti, kad nuo Kemal Ataturko laikų jie yra labai sueuropėję, dabar užleido aiškintojų vietą jūrininkams rusams. Du laivo šturmanai buvo prieš revoliuciją rusų karp laivyne Juodojo jūroje, gerai pažino šiuos pakraščius ir turėjo ką papasakoti iš armėnų, gruzinų gyvenimo. Antrasis šturmanas Popov, kiek susijaudinęs dainavo legendas, deklamavo Lermontovą ir kitokius poetus, garsinčius Kaukazo vardą:

— Kad tu žinotum, kokie čia draugiški žmonės gyvena šiuose kalnuose! — švietė mane Popovas. Tokių vaisingų tautų sunku esą Vakaruose užtikti. Pasirodo, kaimely pakelivis, nutraukia darbą, paskerdžia avi, sunėša vyno, ir prasideda šventė. O kokie dabar čia papročiai Greit pamatysi pats. Aš tau galiu pasakyti, jie tavęs ir į krantą neišleis. Ir geriau neik, jeigu ir leis. Gali nebesugrįžti, kaip negrįžo perėtais mūsų mašinistas.

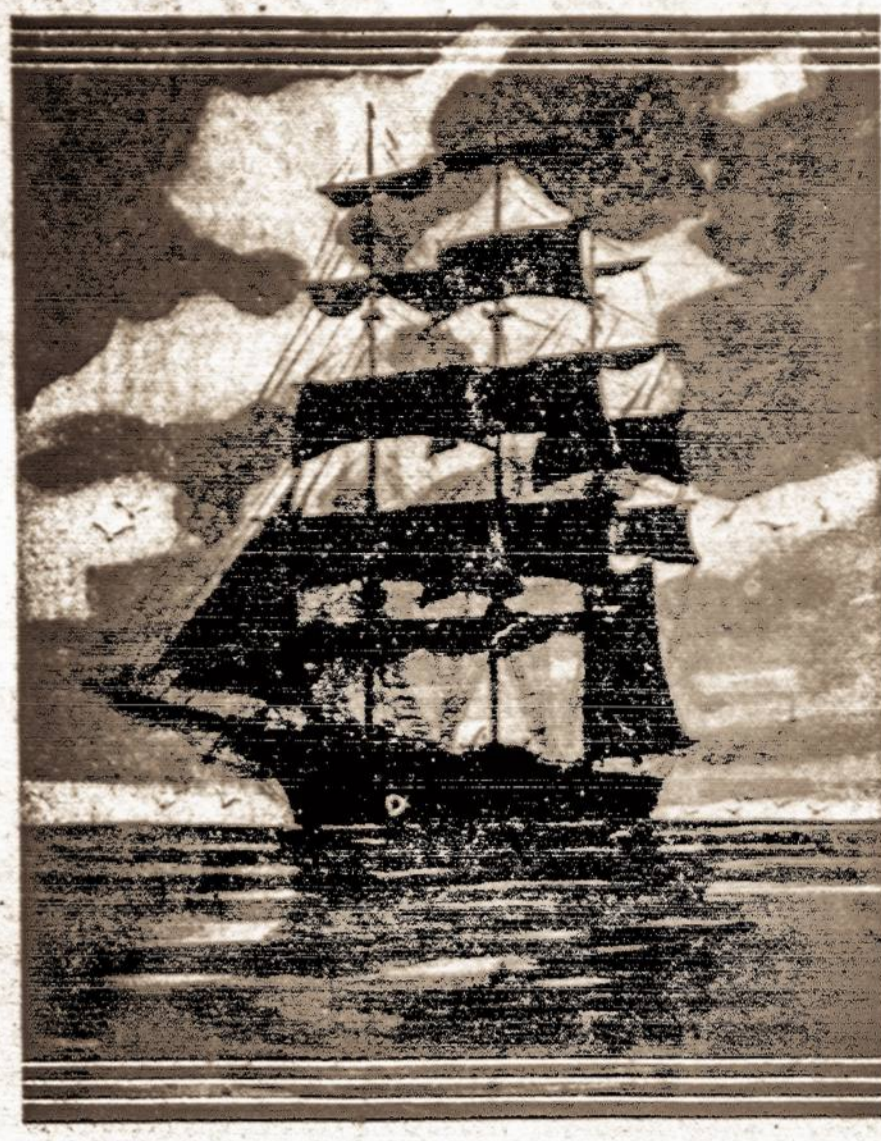
Popovo žodžiai, talkyti dabarties šio pajūrio valdovams, atrodė, per pikta pasakyti. Įvaizavimo vizos, beje, neturėjau. Maniau, kad ir be jos galėsiu, kaip registruotas igulos narys, pasisvaigyti kiek toliau, kaip visur kitur leidžiama. Anais laikais mes vaizdavomės rusus draugiskenius, ir tam tikru pagrindu. Neseniai Lietuvoj buvo buvęs sovietų generalinio štabo viršininkas (Egorov). Mūsų ir rusų laikraščiai rašė apie Lietuvos ir Sovietų Rusijos gerą sugyvenimą. Lietuvos žurnalistų grupė tuo metu važinėjo po Rusiją. Atrodė, kad šio kio tokio draugiškumo ir aš galiu tikėtis.

Taip išlaukus keletą valandų, pasirodė motorlaivis, mūsų spėjimu turis atvežti locą. Priartėjus, pamatėme apie tuzina uniformuotų, didelių naganais ginkluotų policininkų. Man paaiškino, kad čia muitinės ir paso kontrolė atlieka įlankoj, ne uoste, kaip daroma kituose kraštuose.

Kapitonas įsakė sunėšti visokią laive turimą literatūrą, knygas, laikraščius pas jį užantspauduoti. Be to, foto, radijo aparatus, žiūronus. Dideliu susidomėjimu stebėjau sovietų pareigūnus, matydamas juos pirmą kartą gyvenime. Jie buvo tylūs, paniūrę, daugelis šviesiaplaukių, tik pats viršininkas buvo tipiškas kaukazietis. Niekas jų nepasiteiravo, kaip sekėsi kelionė, kas girdėti pas mus, kaip paprastai šnekučiuoja jūrininkai su uostų pareigūnais kituose kraštuose.

Policijos būrys pasidalino į dvi dalis. Viena pasileido su įrankiais ir elektros lemputėmis krėsti laivą, ieškodami kontrabandos. Kituose uostuose kontrabanda suprantama cigarečių, gėralai, kvėpalai, svaigalai. Čia gi visa tai yra antraeilės prekės. Pagrindinis dalykas — tai literatūra. Jos bijosi sovietai daugiau kaip šiltnės. Kita NKVD dalls su pačiu viršininku pradėjo tikrinti žmones, igulos narių dokumentus. Mes sustojome į eilę, ir išaukus pavardę, pamažu ėjome pro policininkus, kurie žiūrėjo tai į fotografiją pase, tai į prieinamą paso savininką, kuo budriausiai tirdami ar tos pačios akys, plaukai, nosis, ar ta pati išvalda, ar tas pats ūgis.

Dar nebaigus tikrinti, pasigirdo laive sambrūdis. Du policininkai išlindo iš laivo paragės, nešini keletu laikraščių. Jie buvo rusiški, emigrantų leidžiami Paryžiuje (Poslednije Novosti).

Suomių burlaivis (barka) Archibald Russel. Juo plaukiojo Australija — Anglija apie dešimt lietuvių jūrininkų, kurie mokėsi Abo jūrininkų mokykloj kapitonas.

— Norėčiau pamatyti tą kvallą kalės vaiką! — sukeikė rusiškai kapitonas, kad ir rusas viršininkas girdėtų.

Policininkai viršininkui aiškino, kad jie rado antikomunistinių laikraščių po vieno rumuno jūreivio lova. Sisi ai gynėsi, kad tai ne jo laikraščiai, kad jis nemokąs net rusiškai. Gal būt, juos kas nors tyčia pakisęs. Viršininkas su padėjėju ir kapitonu nuėjo į vidų aiškintis, kaip nustatyti kaltininką, ką bausti.

Belaukiant ant denio atsirėmus šio "balsaus" radio pasėku, iš kajutės pasirodė pats kapitonas ir pašaukė mane.

Kapitono salone radau besidėčius policininkus, o ant stalo mano, pasą ir laivo igulos sąrašą, patvirtintą dideliu anglų konsulo Klaipėdoje lakinių antspaudu.

— Kaip tas gali būti, kad jūs esate šio laivo igulos narys, jūrininkas, o pase yra įrašyta, kad jūs esate žurnalistas.

— Manau, kad kapitonas jums tai paaiškino, — atsakiau.

Išterpė kapitonas: — Aš jau sakiau, man išplaukiant buvo reikalingas žmogus, ir man buvo nesvarbu, kokios jis profesijos, žurnalistas, agronomas. Svarbu, bėdų surasti žmogų. Jeigu toks netinka jūrininko darbai, aiš kelionę baigęs duodu jam maisą.

Policininkai tyrinėjo kiekvieną raidę pase, žiūrėjo fotografiją. Vienam pasirodė, kad pasas pasenęs. Parodžiau vietą, kur buvo praštas paso galiojimo laikas. Taip, pasas galės būti mano, bet kaip su profesija. Snipas? — galvojo jie sau, nors to ir nesakė. Aiškinau, kad tai neturėtų juos stebinti ir kelti įtarinėjimą, jeigu pastitai žurnalistas, kelionių rašytojas, kurie mielai sutinka pabūti jūrininkais, kad pamatytų tokias nuostabias šalis, kaip Kaukazą, kaip Sovietų Rusiją.

Policijos viršininkas buvo sunkioj padėtyj. Jo šalies nuostūmis įstatymai vertė jį būti atsargiu. Kapitonas, patyręs būriuotojas šiuose vandenyse, pasiūlė jam tokią išeitį: perduoti reikalą konsului ir vyriausiam policijos viršininkui, — gera progą nusikratyti atsakybės.

— Jūs važiuosite kartu, — pasakė j mane žiūrėdamas NKVD pareigūnas.

Paziūrėjau į kapitoną. Man nebuvo jokio noro dabar vykti į krantą.

— Jis pasiliks mano laive, o mes važiuojam aiškintis.

Kapitonas grįžo iš miesto po keleto valandų, sutvarkęs visas bėdas, kad galiausiai galėtume plaukti į uostą ir pradėti žemtis naftos. Už laikraščius pabaudą uždėjo laivo bendrovėi.

Konsulo man buvo patarta nekelti kojos iš laivo, net jeigu policija ir duotų leidimą. Jeigu aš dingčiau išėjęs, konsulas būsiąs bejėgis mane surasti.

Daugiau kaip pusdienį sugaišę, įtraukėm inkarą ir pamažu ėmėme slinkti į uostą. Gražusis gamtovaizdis blyško. Prisiršę prie krantinės, pajutome naftos kvapą. Klek akys išstengė, mėginav apžvelgti kasdienį uosto gyvenimą ir jį lyginti su Vakarų Europos uostais. Giliau įžvelgti į sovietų gyvenimą man nebuvo įmanoma.

Iš miesto gatvių, iš radijo mazgu, kaip rusai vadina, sklido garsiakalbių sustiprinta muzika, pakeičiant protarpiais propagandinėmis kalbomis ir naujienomis. Taip pat ir uoste buvo įrengtas šitoks mechaniškas linksnumo šaltinis. Pro mus įplaukė keičivinis laivas nuo antro Juodosios jūros kranto. Iš jo tipgi sklido metalinė garsiakalbių muzika, perrėkianti loco ir kapitono komanduojančius balsus, priiriant laivą prie krantinės.

ŠEŠTADIENI, RUGSĖJO 30 D., 8,30 VAL. VAK.

THE ACADEMY OF MUSIC

Broad ir Locust St., Philadelphia, Pa.

Bilietų kainos: \$5.20, \$3.90, \$3.25, \$2.60, \$1.95, \$1.30 (įskaitant Fed. Tax 20% ir City Tax 10%).

WCB Atstovybė Philadelphiaj,

c/o Liberty Federal Savings & Loan Association, 204 North Broad St., Philadelphia, Pa.

Rittenhouse 6-7727

SEKMADIENI, SPALIO 1D., 5,30 VAL. PO PIETŲ

CARNEGIE HALL

57th St. ir 7th Avenue, New York City

Bilietų kainos: \$3.60, \$2.40, \$1.80, \$1.20, \$0.90. Pirmos eilės ložės (8 vietos) po \$9.60 ir \$6.00. Antros eilės ložės (8 vietos) po \$3.60 ir \$2.40 (įskaitant Federal Tax 20%).

WCB Artists & Concert Management

Garvin Bldg., Room 210, 236 W. 55th St., New York, N. Y. Judson 2-2569.

Vienybės VAIRENYBĖS

ESKIMAI JAU META KAILINIUS...

AR SUŽALIUS GRENLANDIJOS PLOTAI?

Mokslininkai nustatė, jog pastaraisiais metais šiaurės ašigalyje oras kaskart vis daugiau švelnėja.

Eskimai, kurie anksčiau ir vasaros metu nenusimdavo kailių, paskutiniu metu, atėjus vasarai, juos numeta. Pastebėta, kad Grenlandijoje paskutinėmis vasaros termometras pakilęs iki 19, tai yra lygiai aštuoniolika laipsnių daugiau už iki šiol toje srityje buvusią aukščiausią vasaros temperatūrą.

Svedų geografai ir šiaurės tyrinėtojas Dr. W. Ahlmann nustatė, jog arktikos ledų riba greičiau pakitusi, negu buvo spėjama. Kur apie 2000 metų išgulėjo ledai, dabar staiga jie pradėjo tirpti. Net ir katastrofingai šalta 1941/1942 metų žiema, kada dėl neprastų šalčių Europoje išsilo visa eilė vaisių ir medžių kultūrų — tą žiemą arktikos srityje oras paliko pastovus. Toliau švedų mokslininkas nurodo, jog ryšium su švelnėjančiomis klimatinėmis sąlygomis arktikos srityje, vis toliau šiaurėje pastebima augmenijos vegetacija ir pradeda rodytis žvėrių.

Ir anksčiau šiose srityse, kurios paskutiniais metais dėl švelnėjančio klimato išsilavinė iš ledų, pastebimi buvę augmenijos ir gyvūnijos pėdsakai. Tai pasako radiniai. Atrodo, jog vėl busią ir tuos laikus grįžtama, kada arktikos sritys būvusi žaliuojančia žeme.

Paskutiniu metu meteorologiniai stebėjimai arktikoje nuolat vykdomi. Srityje į šiaurę nuo šiaurės ašigalio

kas metal matuojama temperatūra ir pastebima, jog ji vis daugiau kylanti. Tyrinėtojai nurodo, jog didysis Muir ledynas Alaskoje nuo i. pas. karo iki šio meto "pasitraukė" 22 kilometrų. Toliau nurodoma, jog Špicbergeno anglių uostas dabar per metus yra naudojamas septynis mėnesius ir tik penkis mėnesius būva užšalęs. G. prieš pusimtį metų šis uostas iš dvilikos tik tris mėnesius nebuvo užšalęs. Tarybų Sąjunga nebūtų galėjusi nuo Murmansko į Beringą įvesti normalios laivinkystės, jei ledas nebūtų suminkštėjęs ir suplonėjęs. Kai 1890 m. žymus šiaurės ašigalio tyrinėtojas Nansenas pasiekė lediniuotį, tada jis išmatavo, jog ledo sluoksnis buvęs 365 centimetrų storumo. Rusų tyrinėtojai, atlikdami matavimus maždaug Nanseno pėdsakuose, 1935 m. terado vidutini ledo sluoksnį 218 cm.

Alaskoje, Naujoje Zemėje, taip pat Beringe, pastaruoju metu pastebima aukštesnė temperatūra. Šiaurės ašigalyje iš lengvo šiltėja. Saulė vėl bando žvilgtelti į poliarinę sritį, nuo kurios ji, mokslininkų apskaičiavimu, nusigrėžė 1400 metais. Saulė nusigrėžus nuo šiaurės ašigalio, čia įsigalios "mažasis ledmetis". Anksčiau, prieš "mažąjį ledmetį", čia buvęs švelnus klimatas. Iki šiol dar nėra tiksliai apskaičiuoti, kada arktikos sritys būvusi žaliuojančia žeme, kad dabar, ledais užklotiems šiaurės plotai žaliavę prieš keilolika tūkstančių metų.

Grenlandijos niekas nebūtų "žalioji žeme" pavadinęs, jei ji visą laiką būtų buvusi užklotą ledų klodais. Keliautojas Eriksonas prieš 1000 metų Kanados pakraščiu nebūtų pavadinęs Winland (vyno žemė), jei čia būtų matę tik skurdžius, kurui tinkamus medžius.

Švelnėjant klimatui šiaurės ašigalyje, šiaurės tundros palengva pradeda įgauti kitą vaizdą. Šiuo metu Eurazijos tundrose gyvuliai sutinkami daug išauriau, negu siekia ankstesnės ganyklos. Mokslininkai linkę spėti, kad netolimas laikas, kada Lediniuotį jūryje prasidės žvejyba, nes ir dabar ten jau sutinkamos žuvų giminės, kurios anksčiau visai nesirodė. Ir silksės jaudinios klimato kitėjimą. Nansenas metas, kada joms Baltijos buvo persalta, o dabar jų jau galima sutikti Berento jūroje.

KRETOS ROMEO ATSKYRĖ NUO JULIJOS

Tuo tarpu, kai Korėjoje upeilais liejasi kraujas, kai Jungtinių Tautų Saugumo Taryboje kovojama prieš apskrito statuso, pasaulio „paudos dėmesį prieš porą savičių atkreipė viena dviejų žmonių meilės istorija. Jai buvo skirta tada daugiau vietos, negu karštamam karui ir diplomatijai Lake Succese.

Žmonių meilė yra sena, kaip pasaulis, bet ji kiekvieną kartą naujomis varšomis pasireiškia. Atrodo, jau muziejaus lentynoms priklauso tos istorijos, kada jaunuolis, sužadėtinės tėvams neleidžiant geruoliu, pavogdavo ją nuo tėvų ir slapta sustuokdavo. Sena, bet visad nauja tos istorijos pakartojimą matome Charles Gounod operoje "Romeo ir Julija", kurioje valduojami du "išmilyje žmonės, slapta susituokę tėvams priešintis. Ir kaipgi tėvai! Nesipriešins, jei jų tarpe nuo amžių klesti mirtingas senų sąskaitų. Nors senieji ir pykštai, bet jaunieji mylisi ir dėto kenčia.

Šita istorija buvo Veronoje 13 amžiuje. Dabar gi jau dvidešimtas amžius, bet visiškaip panašiai istorija įvyko Kretos saloje. Modernusis Romeo dabar buvo Constantinas Kephalyannis, o Julija — Tassoula Petracogeorgi.

Constantino ir Tassoulos giminės iš seno pykosi. Kai jaunieji išmilyje, jie pamatė, kad kitos išeities nėra, kaip tik pabėgti ir slapta susituokti. Jie taip ir padarė. Jie išvyko į graikų mituose minimą Idos kalną ir tenai vienuolyne susituokė. Po to jie lėktuvu atvyko į Atėnus, norėdami čia gauti ortodoksų bažnyčios palaiminimą.

Gal būt visa gerai pasibaigė, bet Tassoulos tėvas apskundė policijai, kad Constantinas pavogė jo dukrą. Atėnų policija suėmė Constantiną ir pasodino į kalėjimą. Dabar teismai turės apspręsti Constantino likimą: arba jam leis išvykti povestuvinę kelionę su Tassoula arba pasodins jį už groty už mergaitės pavogimą. Jo mylimoji tuo tarpu gyvena pas jo gimines, pas kuriuos jie, tiesiai iš Kretos atskridę, apsigyveno. Speciali policijos eskorta ją saugo, kad kartais tėvo šalininkai jos iš tenai ne-

pavogtų ir nesugrąžintų atgalios į Kretą.

Kai tėvas Atėnų saugumo policijos rūmuose pasimatė su dukra, pirmas jo žodis buvo, kad jis nieko nenori žinoti apie susitaikymą. Tassoula jam tarė: "Tėve, kas įvyko, įvyko. Pamirškime tai. O dabar prašau tavo tėviško palaiminimo." Tėvas jai atsakė: "Vietoje palaiminimo tave lydės mano prakiekimas!" Ir po to jis išėjo iš kambario. Tassoula vos neapalpo.

Constantinas policijai pa-

reiškė, kad jis buvo priverstas mergaitę pagrobti, nes geruoliu tėvai jokiū būdu nebūtų sutikę. Jis visoje toje istorijoje kaltina Tassoulos tėvo patarėją Manuel Bandouvas, kurį šaukia dvikovon. Constantinas esąs tikras, kad jis dvikova laimėsiąs. Jis sakė: "Aš laimėsiu, nes Tassoula mane myli, ir Dievo palaima mūsų pusėje. Jeigu gi aš žūčiau, Tassoula aš sutiksiu kitame pasaulyje, kur nėra biogų žmonių, kaip čia, ir ten niekas mūsų negalės išskirti."

BOLŠEVIKINIS "TEISINGUMAS"

Vienas prancūzų žurnalistas aprašinėja, kaip pasibaigus karui, Čekoslovakijoje būdavo vykdomas "revoliucinis teisingumas", nors tokių įvykių būta ir pačioje Prancūzijoje.

Nedidelio miestelio teismo alkštėse būrėsi milžina. Buvo teisiami vokiečių bendrininkai — nacių kolaborantai: vyrai ir moterys. Tai buvę tarnautojai, policininkai, žurnalistai, skalbėjos, slaugės, padarėjos ir kiti baisūs karo nusikaltėliai, prikabėjęs Hitlerį pradėti karą...

Kaltinamųjų suole smaksojo nuleidę galvas šie biauūs padarai, o rūstūs teisėjai varstė juos nieko gero nežadant žiaurūs žvilgsniais. Prokuroras trankėsi perkūnais, o gynybas piktai kramtė lūpas. Liudininkai, mostagudamsi rankomis, davė savo parodymus. Pastebėjus šaltai stebėjo būrys advokatų.

Staiga pro duris įsiveržė būrys vyrų su naganais rankose. Vienas linksmai atkreipė į vyriausią teisėją naujinėlio revolverio vamzdį, o kitas linksmos išvaizdos žmogėnas, garsiai paklausė, kas čia veikiama?

— Čia... vykdomas teisingumas... — atsakė teismo pirmininkas.

— Teisingumas?! — nusikvatojo svečial. — Ką jūs išmanote apie tai? Jozef, parodykim jiems tikrą revoliucinį teisingumą...

Tuoį stambus milžinas iškėlė sautavą ir grėsmingai suriko: **Garnys**

Jau 10 metų, kai visi klausia "LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo valandų, kurios yra transliuojamos šeštadieniais, nuo 4,45 iki 5,30 valandos iš stoties WEVD (1330 klc. — 5000 W).
Direktorius Jokūbas J. Stukas, 1264 White St., Hillside, N. J. Tel. WAverly 6-3325.

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA

JUOZAS GINKUS, VEDEJAS
SESTADIENIAIS, NUO 2 IKI 3 VAL. PP.
IS WWRL, 5000 kcl.

495 GRAND STREET BROOKLYN II, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-9293

PHILIP BENDER AVALINĖS KRAUTUVĖ

Mūsų krautuvėje galima gauti butų, tinkamų visiems keturiems metų sezonams.
Lietuviams ypač gerai žinoma mūsų avalinės kokybė.

245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Telefonas: EV. 7-2043

A. NOVITZKIE

BARAS RESTORANAS ŠALĖ
Salė pramogoms vestuvėms ir susirinkimams
59-63 56th RD., MASPETH, L. I., N. Y.
Telefonas DA 6-7460

Telefonas: EVergreen 7-7411

KLEEN KOL COAL CO.

LISAUSKO ANGLIŲ KOMPANIJA

Anglys, Coke ir Aliejus
496 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Gyvenamoji vieta: Tel.: HA 6-8406 Maspeth, N. Y.
Telefonuoti po 5 val. vakarais

J. KUMPIKO

ELEKTRO MOTORŲ DIRBUTUVEJE

Taisomi elektro motorai, ventilatoriai, kirpimo bei skutimo mašinos, skalbimo mašinos, dulkių siurbiai ir kitoki dalykai.

GARANTUOTAS IR GREITAS PATARNAVIMAS.
105 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
EVergreen 7-1423

SUTVARKOMI BIZNIO TAKSAI

Mes sutvarkome įvairių rūšių bei jurisdikcijų taksus: federalinius, valstybinius, municipalinius Jungtinės Valstybės ir užsienyje.

Adv. St. P. Zubavičius, kuris turi teisės praktikuoti bet kuriame Jungtinių Amerikos Valstybių teisme, tvarko knygas bei rekordus pavieniams biznieriams, partneriams ir korporacijoms.

Patarnavimai atliekami ir laiškais. Be to, daromi asmeniškai vizitai bet kuriose biznio įstaigose čia ir užsienyje. Prašoma kreiptis angliškai ar lietuviškai, o aš suteiksiu sąžiningą patarnavimą.

STANLEY P. ZUBAWICZ (Zubavičius)
111 Ainslie Street, Brooklyn II, N. Y.
Telefonas: EV. 4-3049

STANDARD FEDERAL SAVINGS and Loan Association of Baltimore City

Metinis dividendas 3%

Kiekvienas indėlis apdraustas federalinės valdžios apdrauda iki \$5000.00.

684 Washington Blvd. Baltimore, 30, Md.

1860 90th ANNIVERSARY 1950

Latest Quarterly Interest-Dividend **2%** Credited and Compounded Quarterly

Interest starts from the first of every month on sums from \$25. to \$7,500 plus dividends

Deposits made on or before January 10, April 5, July 10, and October 5 will draw interest from the first of such months if left to the end of a quarterly dividend period.

THE Kings County SAVINGS BANK
135 BROADWAY at BEDFORD AVE
539 Eastern Parkway at Nostrand Ave.
BROOKLYN, N. Y.
Member Federal Deposit Insurance Corporation

NUO FIGOS LAPO IKI FRAKO

BESA vadinosi egiptiečių madų ir papuošalų dievas.

PARYŽIUS šiuo metu turi seniausią ir didžiausią pasaulie madų muziejų. Daugumoje jį sudaro "Societe de l'histoire de Costume" rinkiniai, kuriuos Maurice Lohr perleido miestui.

PIRSTINĖS buvo jau pažįstamos senovės egiptiečių ir persų, bet jas tada naudojo tik valgymo metu.

KRAVATAS (kaklaraištis) savo vardu yra kroatiškos kilmės ir išsivystė iš margų šalikų, kuriais mėgdavo puošti t. v. 30 metų karo metu samdytieji kareiviai.

KEPURĖS nėra kariuomenės išradimas, kaip daug kas mano. Savo amžiumi jos yra senesnės ir už skrybėles. Senovės kapuose jų atrandama dar iš priešromėniškųjų laikų.

KALIOSUS (purvobraidžius) pirmieji pradėjo naudoti Brazilijos indėnai. Jie padarydavo iš molio kojos formas, aptepdavo jas gumos medžio sultimis, ir palaikydavo prieš ugnį, o paskui išdžiovindavo.

KINŲ drabužių mados, at radus Kiniją, buvo taip Europoje populiarūs, kad 1304 m. Popiežius Bonifacas VIII mirdamas įsakė kinų drabužiuose jį palaikyti.

AUSKARAI pirmą kartą pradėti vartoti, norint apsisaugoti nuo pasilptingų burbininkų garų, kad jie nepatektų į žmogų ir neapnuodytų jo sielos. Vėliau jie virto papuošalais.

LEVIS kelnės JAV vadinamos stiprios kelnės. Ju vardas kilo iš Levi Strauss, kuris prieš 100 metų, aukso ieškodamas, atvyko į Kaliforniją ir tenai praturtėjo, pardavinėdamas kelnes, kurias dėvėdavo aukso ieškotojai.

Pač. 6 — 1950 m. rugsėjo 15 d.

KALĖJIMAS grėsė pagal įstatymą Joliet (Ill.) miesto moterims, jei jos vienoje krautuvėje, pirkdamos sukneles, prisimatudavo daugiau negu šešias.

TELEFONO numeriai pagal naujausią Paryžiaus madą dabar įsiuvami vyrams į kaklaraištį vietoje gėlių ar kitokių papuošalų.

FRAKAS vadinosi 18 amžiaus pabaigoje Paryžiuje gyvenęs pilietis. Eidamas į svečius, jis pastebėjo, kad jo švarko priekis buvo labai sušleptas, todėl jis paėmė ir nukirpo jį taip, kad dėmų nesimatytų. Išgalvoti frakas pradėtas tobulinti ir dabar yra laikomas iškilmingu vyrų drabužiu.

MIRGA MARGA

DEGTINĖ SENDINA

Žmogus, išgėręs kelis stiklukes degtinės, apevalgta. Degtinė kenksmingas gėrimas. Ji žalingai veikia į visus žmogaus organus, jo protą, silpnina atmintį, padeda įsigalėti proto, džiuvos ir kitoms ligoms. Degtinę vartoja žmonės greičiau sensta, nes nuo dažno vartojimo sustipnėja širdis.

Alkoholiškai apskritai yra linkę į biogus darbus, netelsingi, melagingi, netvarkingi, mušeikos...

KAIP ŽMOGUS GIRDI?

Garsai atsiranda kūnui virpant. Kūno virpėjimas sukelia oro virpėjimus, kurie pasklinda garsinių bangų pavidalu. Žemutinė žmogaus girdėjimo riba — 19 ir aukščiausia 20,000 oro virpėsių per sekundę. Garsinės bangos ateina per ausies kauselį arba klausomąją landą, pasiekia būgnelio plėvę ir ją sujudina. Būgnelio plėvė išvirpėja.

Arba bangavimas, išjudina ausies viduje esantį skytį. Vidaus ausyje yra girdėjimo nervai, kurie tuos judėjimus perduoda smegenims. Žmogus tuomet išgirsta garsus. J. M.

PRIE SOVIETŲ ROJAUS VARTŲ

(Atkelta iš 5 psl.)

Mums prisirišus, prie laivo atsistojo du ginkluoti su šautuvais enkavedistai. Iš laivo išgulo tik vienas anglas pasinaudojo leidimu išvykti į miestą. Jis buvo maudytis. Grižęs pasakojo, kaip čia žūliai ant kunių lipa policijos sekliai. Einant į pajūrį maudytis, jie esą bent tuo geri, kad pasaugo drabužius nuo vaigių, juokavo anglas.

Be skystojo krovinių, mes turėjome pasikrauti keletą šimtų statinių asfalto žaliavos. Kita dieną trejetas šautuvas ir durtuvas ginkluotų policininkų atvarė apie trisdešimt darbininkų. Saulės negalėtingai kepinaut, jie pamazū, tyfus kaip akmenys, ridino staines į laivą. Kartais jie akūnėmis susidurdavo su vienu kitu laivo jūrininku, tačiau per visą dieną neištarė nė žodžio. Ginkluoti sargai žiūrėjo, kad jie neužmegztų jokio pokalbio. Per aštuonias darbo valandas neišvydau, kad kuris iš jų užkandžiautų. Darbui baigiantis, jie neskubėdavo iš kur atėję. Sargai leido jiems pasilsėti, o kas norėjo, plovė benzino klanuose savo skudurus.

Už poros dienų atėjo išplaukimo valanda. Vėl prisirinko būrys policininkų, ir vėl pradėjo kirsti laivą, eventualiai norėdami užtikrinti savo ponus, kad joks žmogus nepabėgęs iš šio "rojaus".

Kelias šio gražiomis Soči Poti kurorto ir tabako laukų pakrantėmis į Tuapse, iš kur turėjome paimti dar benzino krovinį. Pasitikė uosto policijos pareigūnai didelių kratų nebedarė, bet, norėdami pasirodyti, kad jie yra informuoti, pirmiausia užklause kapitoną, kur tas šnipas, kuris norėjo išlipti Batume. "Dėl jo galite būti ramūs", — patikrino juos kapitonas. Jis pasižiūrėjo laive ir jums bėdos nebus.

Tuapse naftos uosto viršininku tada buvo moteris. Laivo kapitonas, pažįstas ją iš ankstyvesnių kelionių, gerai su ją sugyveno, nepamiršdamas kiekvieną kartą atvežti kokią dovanėlę, pigią suknelę ar kojines iš Vakarų pasaulio. Ji atėjo su dideliu luitu kaviaro ir

su buteliu kaukaziško sampano. Nuo to laiko aš nebegačiu į kaviarą nė pažūrėti. Nenorėčiau prisipažinti, kad persivalgiau. Buvo labai karštas laikas, ir manau, kad dėlto man bloga pasidarė.

Pradėjome keltone atgal, lydimi sovietų sargybino laivo. Užėjus nakties tamsai vis dar girdėjome jo motoro bruzdesį. Jis žiūrėjo, kad mūsų laivas nesustiktų su sovietų žvejais, kad neiškeldintų kokio agento į krantą.

Skirtumas tarp saugumo priemonių Vakarų Europoje ir Rusijoje igijo milžiniškas proporcijas, kai pakeliui sustojome britų galingoj jūrų bazėje Gibraltare. Riogsančios masinės iškyšulio uolos, apkaustytos milžiniškomis plieno ploksčėmis, kur granitas galėjo būti stipnesnis, traukė keliautoją į jas pažūrėti. Einant Main Street, užklausaui pirmąjį pasitaikiusį bobą (su tropiniu salmu ir skautų uniforma) trumpiausio kelio į tvirtovę. Atsakymas buvo draugiškas. Kas yra tvirtovės viduj, pašaliečiu akiai lieka nežinoma. Bet jeigu nori pasižiūrėti kyšančių iš uolos milžiniškų patrankų vamzdžių, labai prašau, žiūrėti ir fotografuoti.

Uosto įlankoj stovėjo ir vokiečių "kisenininkai" šarvuotais "Deutschland", pagarsėjęs tomis dienomis atviru įsikišimu į ispanų pietinį karą (atsimenate Alicantes bombardavimą?). Po miesto ir aplink tvirtovę vaikštino būriai juokaujančių vokiečių jūrininkų, baltomis tropinėmis uniformomis, tartum jie būtų buvę senų anglių draugai.

Leidžiantis nuo kalno žemyn, susidūriau su šimtais amerikiečių turistų, ką tik išlaipintų iš italų okeaninio laivo "Saturnia", sustojusio specialiai Gibraltare parodyti keliautojams šią simboliską britų jūrų galybės tvirtovę.

Juosios jūros pakraščiu gaita pajėgtu savo grožiu taip pat privilioji tūkstančius tokių turistų. Būtų iš to pinigų ir sąlygų geriam vienų kitiems pažinimui ir sugyvenimui. Bet vartai į sovietų rojų yra uždaryti septyniolais uždaktais. Mėginamas patekti per užpakalines duris, vos nepatekau į pragarą.

PENKTOJI KOLONA JAV

(Atkelta iš 4 psl.)

man esant komunistu partijos vadovybė. Prie jo buvo prieita per jo dukters Erikos pažįstamus. Lygiai Mann, lygiai Einstein yra karšti antisistai, ir šis jų nusistatymas igalimo juos panaudoti komunistų tikslams. Jie buvo garsinami kaip taikos kongreso globėjai kartu su žinoma komunistų partijos nariais, kaip Albert Maltz, arba prokomunistais, kaip Rockwell Kent, A. W. Mills ir kt.

Kiti taikos konferencijos ramšėliai buvo Dashiell Hammett, rašytojas, kuris yra mokytoja komunistų partijos Jeffersono vardo socialinių mokymų mokykloje New Yorke ir kuris atvirai rėmė komunistų partiją per rinkimus 1946 m., Howard Fast, "Daily Worker"

bendradarbis. Dalton Trumbo, partijos narys, Howard Selsam, buvęs profesorium misionėj Jeffersono mokykloje, scenarijų rašytojai Muriel Draper, Clifford Odets, advokatas Louis F. MacCabe, gynybos perėjails metais telisme komunistų politbiuro vienuolinkę.

Zinant, kaip komunistai moka prieti prie jiems naudingų nekomunistų, nenustabu, kad net toks antikomunistinis laikraštis kaip The New York Times buvo įkinkytas į taikos konferencijos Waldorfo Astoria viešbuty darba. Dienraščiu bendradarbiau, kaip Jacob Deschin, foto kritikas, Olin Downes, muzikos kritikas ir John Martin, šokių meno kritikas, skolinai savo vardu komunistų propagandiniams tikslams.

KOMUNISTINĖ LENKIJA MINI LIETUVOS TSR DEŠIMTMETI

Lenkų Inter - Catholic Press agentūra rugpjūčio 16 d. praneša iš Varšuvos, kad sovietinės Lenkijos spaudoje pradėta dar nedrauslė, bet vis dažniau vedama akcija vaizduoti rytinę Lenkiją ir Lietuvą kaip "amžinai rusiškas žemes". "Ligi šiol komunistai vengė šių temų, nes taiti provokuoja nusikraustų lenkų ir baltiečių tautų jausmus. Betgi, palaipsniui prislegiant pavergtas tautas, komunistai vis didėjančiu begėdiškumu pradeda judinti ir šias temas."

AKCija pradėta liepos 25 d., kai "Trybuna Ludu" ėmė spausdinti eilę straipsnių apie "tarybinę Lietuvą". Straipsnis prasideda taip: "Prieš 10 metų, liepos 21 d., Lietuvos Seimas, reikšdamas visos tautos valią, paskelbė Lietuvoje tarybinę valdžią. Lietuva kaip lygiatais narys įėjo į sutaranciją sovietinių socialistinių respublikų šeimą."

IC agentūra nuo savęs priduria:

"Šis straipsnis pavadintas "Sovietinės Lietuvos žydėjimas" ir jame sudėta daugybė komunistiškų pagyrų. Iš straipsnio išėtu, būk Lietuvoje, kuri prieš karą priklausė prie vieno geriausiai šeiminkaujama tyje srity kraštų, nebuvo nieko prieš "sovietinės vyriausybės" pasirodymą. Straipsnio autorius begėdiškai priskiria visus ūkinius ir kultūrinius Lietuvos ir Lenkijos prieškarinius laimėjimus sovietų sąskaiton... Begėdiškiausiam melaginimui, sovietai pradėjo Lenkijoje rodyti pagyrų filmą. Ji vadinasi "Zydinti Lietuva" ir yra spalvota. Jei ta filma sakytu tiesą apie Lietuvą, ir rytinę Lenkiją sovietų valdžioje, tai joje spalvinėje filmoje nulemtų raudona spalva — kraujo spalva."

RUSIJOJE SABOTAŽŲ NETRUKSTA

Sabotažas yra kenkimas, daromas paprastai politiniais tikslais nepatinkamai valdžiai, kompanijai, draugijai, net asmeniui. Sabotažas pasireiškia, pavyzdžiui, fabrikuose, gadinant mašinas, reikiamo darbo neatliekant, nė ta kryptimi prekes išsiunčiant, laivų nekraujant, geležinkelius ardanant, tiltus sprogdinant, kariuomenės neaprūpinant ir tt. Jis yra pasyvaus ir aktyvaus pobūdžio, pareizmant nuo sąlygų.

T. Rusija sukaustyta. Naviūs žmonės galvoja, kad tame sukaustyme — nė krust, t.y., kad jokių sabotažų nėra. Kaip tik tada jų daugiausia. Tik, kai rusai yra uždardę "geležine uždanga", tai pa-

prastai daug vėliau ir kita pasauli pasiekia žinios apie ten daromus sabotažus: atominių imonių išsprogdomima, uranių kasyklų užvertima, nepavaldžiui, fabrikuose, gadinant mašinas, reikiamo darbo neatliekant, nė ta kryptimi prekes išsiunčiant, laivų nekraujant, geležinkelius ardanant, tiltus sprogdinant, kariuomenės neaprūpinant ir tt. Jis yra pasyvaus ir aktyvaus pobūdžio, pareizmant nuo sąlygų.

V. Lygumis

AMERIKAI REIKIA RUSIJOS GYVENIMO IR RUSŲ KALBOS ŽINOVŲ

Rusijos grėsmė laisvajam pasauliui, jos svarbus vaidmuo dabartiniuose tarptautiniuose santykiuose skatina Amerikos mokslo įstaigas paruošti kuo didesnį skaičių žinovų rusų ir komunistų gyvenimo filosofijos, jų ekonominės struktūros, geografijos, gamtos irčių.

Tiems specialistams paruošti reikalinga žinovų profesorių. Amerikoje jaučiamas didelis trūkumas minėtų kvalifikacijų žmonių. Šios srities žinovams atelviams yra dabar patogi proga iesti profesoriais ir Amerikos universitetus ir specialias mokyklas.

Tarp universitetu, kurie paskutiniu laiku plačiau susidomėjo studijomis apie Rusiją, yra didysis jėzuitų universitetas Fordham. Čia įsteigta specialų institutas, kuris pradės dirbti rugsėjo 25 d. Instituto programa apima rusų kalbą, geografiją, istoriją, literatūrą, filosofiją ir politinę teoriją. Institutui vadovauti yra

pakviestas prof. Richard T. Burgi, buvęs Yales universitete rusų kalbos ir literatūros katedros asistentas.

Fordhamo universitetas turi du didelius šios srities autoritetus. Louis Budenz, ekonomikos profesorius, 10 metų buvęs Amerikos komunistų partijos centro komitete ir jos dienraščio "Daily Worker" redaktorius. Tėvas Andrej Ourousoff yra antrasis rusų reikalų specialistas šiame universitete. Tai vienintelis žinovas, atelviams yra dabar patogi proga iesti profesoriais ir Amerikos universitetus ir specialias mokyklas.

Kiti Amerikos universitetai, kurie plečia slavistikos kursą, yra šie: Columbijos, Harvardo, Cornell, Georgetown, Syracuse, Washingtono ir Aljaskos. Kaip jau buvo minėta, dr. Juozas Pajaujasis išvyko į Aljaskos universitetą Fairbanks mieste, kur dėstys rusų kalbą ir Tarybų Rusijos geografiją.

THE HALF SHELL
P. Janus ir G. Shlakis, Sav.
Ivairiausi gėrimai ir valgiai.
ROUTE 27-A, ISLIP, L. I., N. Y.
Bay Shore 2996.

V. A. BUDRAITIS
APDRAUDOS AGENTAS
Sąžiningas patarnavimas
8552 102 Street, Richmond Hill, N. Y.
Virginia 9-6773

JALLIANCE CRYSTAL COCKTAIL BAR
MOST POPULAR BAR IN TOWN!
ENTERTAINMENT EVERY NIGHT
Phone GR. 29765
78-80 St. MARKS PL.
(St. MARKS & Ave) N.Y.C.

GEORGE F. RACHUN
Restoranas, baras ir salė
Gerai gėrimai ir šalti valgiai.
MORGAN AVE. ir HARRISON PLACE,
BROOKLYN, N. Y.
Tel. HY 7-9758

BROADWAY FOOL SHOPPE

Kafeteria ir restoranas
FRANK IROLA, sav.
Gamina ir pristato maistą
vestuvėms ir kitokioms
pramogoms
139 BROADWAY,
Brooklyn, N. Y.
Tel. EV. 4-9050

MAISTO KRAUTUVĖ
J. Jokubauskas, Sav.
291 Maujer St.
Brooklyn, N. Y.
EV 4-9579

M. STRIKOLIS
MAISTO KRAUTUVĖ
253 1/2 E. MAIN STREET
Amsterdam, N. Y.
Tel. 1596

DeKALB TAVERN
VYNAS, LIKERIAI, ALUS
A. SINUS, sav.
352 Onderdonk Avenue
Brooklyn, N. Y.

JONAS SUTKAITIS,
Laiškodirgininkas.
Parduodami nauji ir
taisomi bei atnaujinti
seni laikrodžiai.
449 Grand Street,
Brooklyn 11, N. Y.

Lietuviai advokatai
JOHN W. ANSELL
15 PARK ROW
NEW YORK CITY
Ofiso tel.: Namų tel.
WO 2-3497 NE 9-5688

STEP. BRIEDIS, Jr.
197 Havemeyer St.,
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel.: EVERgreen 7-9394

CL. A. VOKET-VOKIETAITIS
41-40 74th Street,
JACKSON HEIGHTS, N.Y.
Tel. NEWtown 9-5972

ANT. J. WESLAN
(Vizlanskas)
6 Court St., Brooklyn, N.Y.
Tel. MAIN 5-1260

SCHOLES BAKING, Inc.
LIETUVIŠKA DUONA—GERIAUSIA DUONA
V. LUKAS, vedėjas
Mes kepame visokias duonas ir pyragus vestuvėms, krikštynom, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms. Visus užsakymus mes išpildome kogeriausiai.
532 Grand St. Brooklyn, N. Y.
Tel. EVERgreen 4-8302

J. M. BUYAUSKAS.
Laidotuvių Direktorius
Naujai pastatytame name moderniskai įrengta koplyčia.
Patarnauja ir kitiems New Jersey miestams.
24 Davis Ave. Kearny, N. J.
Tel.: Kearny 2-2588

MERIDEN MONUMENTAL WORKS
STATOME PAMINKLUS KAPINĖSE
JOHN MCGINNIS, Sav.
65-39 Grand Avenue, - Maspeth, N. Y.
Prie M. Olivet Kapinių arba
Fresh Meadow Rd. ir N. Hempstead Turnpike
Flushing, N. Y.
Prie St. Mary's Kapinių
Telefonai Davenport 6-0750 Flushing 7-9248

BROOKLYNO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. JOHN WALUK
161 No. 6th Street
VALANDOS:
8-10 ryte
1-2 popiet
6-8 vakare
Tel. EVERgreen 8-9229

DR. BLADAS K. VENCIS
(DANTŲ GYDYTOJAS)
499 Grand Street
VALANDOS:
9-12 ryte
2-9 vakare
Penktadienis uždaryta
Tel. Ofiso STagg 2-0706
Namų — Jamaica 6-3834

DR. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS)
221 So. 4th Street
VALANDOS:
9-12 ryte
1-8 vakare
Penktadienis uždaryta
Tel. EVERgreen 7-6868

EDDY'S BAR & GRILL
EDWARDAS PAVILONIS, Sav.
Naujai išdekoruotas restoranas ir salė.
Ivairūs gėrimai, šviežias maistas
LIETUVIŠKA NUOŠAIKA
459 GRAND ST., BROOKLYN 11, N. Y.
Tel.: EV. 4-8698

HELENA'S BEAUTY STUDIO
(Lietuvaitė, Lic. Hair Stylist)
Exclusive Prescription Permanents
136-08 Roosevelt Ave., Flushing, N. Y.
Tel.: FL 9-9487

KINGSLAND INN
Al. J. Grunskis, Sav.
Ivairūs svaiginamieji gėrimai.
Sviežias maistas pietums ir kitokiems užkandžiams.
Salė susirinkimams ir išaip pobūviams
Televizija.
148 Kingsland Ave. Brooklyn 22, N. Y.
Tel. EVERgreen 4-8918.

A. Povilansko Baras ir Restoranas
SALĖ SEIMYNNINĖMS PRAMOGOMS
158 GRAND STREET
Tel. EVERgreen 4-9737 BROOKLYN, N. Y.

B. J. SCHEGAUS
REAL ESTATE & INSURANCE AGENTAS
Seniausia lietuviška nekilnojamo turto
ir draudimo įstaiga Brooklyne
Visada visiems sąžiningai patarnaujama.
195 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y.
EVERgreen 7-1241.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
JUOZAS GARSVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas. EVERgreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
123 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.
Tel. EVERgreen 7-4335 Koplyčia Laidotuviams

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME
MATHEW P. BALLAS, ALB. BALTRUNAS-BALTON,
Direktorius Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-5043 NOTARY PUBLIC

Estate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
NOTARY PUBLIC. Tel. NEWton 4-4464

F. W. SHALINS
(SALINSKAS)
LAISNIUOTAS GRABORIUS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. Virginia 7-4499 Koplyčia Laidotuviams

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVICIUS, Direktorius
Telefonas. STagg 2-4409
Koplyčia Laidotuviams NOTARY PUBLIC
Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

New Yorkas ir Apylinkė

Pas mus

ŽYMŪS SVEČIAI DALYVAUS ČIURLIONIŲ KONCERTE

Dr. B. K. Vencius, kuris su sūnum Arnu buvo išvykęs trims savaitėms atostogų į Maine valstybę, šiomis dienomis grįžo ir jau dirba savo kabinete, 499 Grand St., Brooklyne.

Dr. A. Kačrys, JAV laivyno karininkas, buvo atvykęs iš Washingtono aplankyti savo giminių Ginkū, Jurevičių ir kt. Stella Mac'ukienė, buvusi Vykrikaitė, šiuo metu guoli Polyclinic ligoninėje New Yorke, kur praeitą antradienį jai padaryta sėkminga vidurių operacija.

Ignas Pečinskas, Bronius Menderis, Napoleonas Polis ir kiti vienybčiai buvo išvykę į New Yorko valstybės girias grybauti.

P. Lišauskas praneša, kad jo vadovaujamos radijo programos laikinai leidžiamos šeštadienį rytams, 11 val. iš WLIB, 1190 kc. Radijo reikalais kreiptis: TW 4-8087.

P. Južgelė Beverage su savo vyru ir draugais išsigijo ložė Carnegie Hall, kur spalio 1 d. įvyks Čiurlonio Ansamblio koncertas.

Vyt. Abraitis ir jo žmona Stella buvo nuvykę pas gimines ir draugus į Chicagą, kur ta proga įvedu aplankė Lietuvų Dailės Parodą.

A. Smagorius ir J. Styras mūsų skaitytojai, šventės praleido Menderių ūkyje, White Sulphur Springs, N. Y.

Adelės Českaikės jungtuvės įvyks ne rugsėjo 17 d., kaip buvo pranešta, bet rugsėjo 16 d. 3 val. po pietų prie didžiojo altoriaus šv. Patriko katedroje New Yorke.

Algirdas Zenkus, brooklynietis, mūsų skaitytojas, prieš porą metų įstojęs į kariuomenę, kaip teko girdėti, su savo daininiu išvyko į užjūrį.

Bronius Žilinskas, jaunas draudimo bendrovės agentas iš Amsterdam, N. Y., buvo atvykęs į New Yorką ir ta proga lankėsi pas Ginkū ir kitus vietos bizniserius.

Povilas Osmolskis, dailininkas, dabar jaučiasi labai laimingas, nes jo žmona Ona jam padovanojo gražų sūnų.

Kun. V. Pikturna šį šeštadienį BALFo rinkliavos reikalavimą kalbės per J. Ginkaus radiją.

Emilija Gruntmanaitė, mūsų skaitytoja, porą mėnesių dirbusi Menderių ūkyje, sugrįžo į Maspethą. Ateinančių metų sezonui ji ten susitarė vykti nuo balandžio mėn.

Kazys Pačėsa, kuris ligi šiol visai eliel trėmtinių padėjo susirasti darba, dabar vėl anądien parpino darbo vietą trenitiniu.

Vienybė koncertas, kuriame bus paminėta laikraščio 65 metų sukaktis, įvyks 1951 m. vasario 4 d. Webster Hall, New Yorke.

Ciurlionio ansamblio vadovas Alfonsas Mikulskis

Telefonu iš Washingtono pranešama, kad į Čiurlonio Ansamblio koncertą, kuris įvyks spalio 1 d. Carnegie Hall New Yorke, dalyvaus visi trys DP Komiteto nariai: Rosenfield, O'Connor ir Carusi. Tomis pačiomis žiniomis, apie juos Čiurlioniečių koncertuose, Philadelphiaje ir New Yorke, dalyvaus Lietuvos Iga-

Neilinė lietuvių futbolininkų pergalė

Rugsėjo 4 d. New Yorko lietuvių futbolo komanda turėjo draugišką rungtynę su pirmos diviziono Peru vienuolike. Į aikštę išbėgo 15 lietuvių žaidėjų geltonais megztinukais ir žaliomis kelnaitėmis. Iš pat pradžių lietuvių pirmąja ir 10 min. Jokūbaitis, apvedęs du gyniku, įkerta pirmąjį įvartį. 21 min. Kalasinskas pakelia pasekmę iki 2:0, vėliau Peru gynikas pats sau įsimušia vieną gabalą ir kėlinys baigiamas 3:0. Po pertraukos mūsiškiai kiek susilpnėja ir priešininkai dažniau aplanko lietuvių vartus. Peru sušveļina iki 1:3, bet vėliau Jokūbaitis ir Gražys atsako dviem įvartiais ir lietuviai veda 5:1. Peru dar sugeba įkirsti vieną ir lietuvių laimi 5:2. Lietuviai dar kartą įrodė savo pajėgumą ir nors pirmenybė jie žais A kl., ne vienos rungtynės su aukštesnių klasių varžovais buvo atžymėtos pergalėmis.

Lietuvių komanda: Daukša, I. Saidaitis, Kligys II, Saba-Mileris, Simanavičius, Kligys Ilauskas, Kalasinskas, Jokūbaitis, Steponavičius, Gražys.

Pakaitai: Kubilius, Labutis, Oslapas II, Gricevičius. Rugsėjo 10 d. lietuvių futbolo komanda rungtynė su Peru komanda ir laimėjo 7:0. Po rimto treniravimosi ir keleto rungtynių, lietuvių komanda žengia pirmyn ir ruošiasi New Yorko valstybės taurės rungtynėms ir čempionatui į A klasę. Įvartius pelnė Steponavičius — 2, St. Kligys — 2, Gricevičius — 1, Saidaitis — 1, J. Simonavičius — 1.

Lygos rungtynės prasidės rugsėjo 24 d. ir vyks Flushing Meadow aikštėje, kuri yra 111 St. ir 53 Ave, Corona, L. I. Pradžią 3:30 val. Bus žaidžiama su Yonkers komanda.

LIKITE SVEIKI! Išvykdamas ilgesnamo laiko tarpui, bent 10 mėnesių, į tolimą Aliauską, taru čia nuosirdu "likite sveiki!" visiems bičiuliams ir pažįstamiems. Didžiajame New Yorke ir Rytų Amerikoje pakrašty, su kuriais neišgalėjau asmeniškai atsiveikinti. Mano laikinąsias adresus: Dr. J. Pajaujįs, University of Alaska, College, Alaska.

koncerte New Yorke.

Ciurlioniečių koncerte dalyvaus ir daugiau žymių amerikiečių — New Yorko valstybės Darbo Departamento komisionierius Edward Corsi ir kt.

Bilietai į Čiurlonio Ansamblio koncertus, rugsėjo 30 d. Academy of Music salėje Philadelphiaje ir spalio 1 d. Carnegie Hall New Yorke labai smarkiai perkami. Į koncertą New Yorke atvyksta svečių iš įvairių kolonijų. Pa-vyždžiui, iš New Haveno atvyksta visas autobusas. Iš Stamford, Conn., pranešama: "Į Ciurlioniečių koncertą atvyksta visi Stamfordo lietuviai". Visi iš anksto nusipereina bilietus. Ypač buvę trenitiniai anksčiau pradėjo pirkti bilietus. Jie, mat, žino, kas yra tas Ciurlionio Ansamblio ir jo koncertai.

Bilietai į Čiurlonio Ansamblio koncertą Philadelphiaje dar galima gauti šiose vietose: Liberty Federal Savings and Loan Ass., 204 N. Broad St., prof. Puzinas, 1427 S. 2nd St., A. Dzikas, 3619 E. Thompson St. ir Academy of Music salėje, Broad ir Locust St.

Į koncertą, kuris įvyks spalio 1 d. New Yorke, bilietai parduodami pas Juozą Ginkū, Juozą Ambraziejų, Amerikos ir Vienybės redakcijose ir kitur. Norintieji išsityti geresnius bilietus, prašoma pasiskubinti.

SUGRĮŽO BALFO PIRM. KAN. DR. J. B. KONCIUS.

Pereitą šeštadienį "Caronia" laivui iš Europos į New Yorką sugrįžo BALFo pirmininkas kan. dr. J. B. Končius. Jį uoste pasitiko BALFo atstovai: P. Minkūnas, adv. S. Briedis, I. Trečiokienė, O. Valaitienė, J. Krūžė, L. Dirkielė, jo brolis dr. J. Končius ir kiti. Pusių metų kan. dr. J. B. Končius pasidalino kelionės išpuzdžiais, kartu nusiviesdamas lietuvių padėti Vakarų Europoje.

NAMŲ SAVININKAMS

Didžiojo New Yorko lietuvių namų savininkų organizacijos Brooklyn and Queens Home Owners Inc. narių susirinkimas įvyks penktadienį, rugsėjo 15 d. 8 val. vak. Leader Observer salėje, 8030 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y.

KORPORANTŲ DĖMESIUI

Rugsėjo 17 d. 4 val. pp. A. Povilansko svetainėje, 158 Grand St., Brooklyn 11, N. Y., kviečiamas Neo Lithuania, Filiae Lithuania ir J. Lietuvos buvusiu korporacijų narių susirinkimas — pobūvis.

SKAUTŲ LAUŽAS

Šį šeštadienį, rugsėjo 16 d. 6 val. vakare, New Yorko skautai ir skautės ruošia lauzą, kuris įvyks Forest Parke, Richmond Hill, N. Y. (109 St.)

samblis 1945 — 1947" — išleista 5000 egz.

KULTURINIS RINKINYS

Kai leidyklos savininkas paslektė New Yorką, tai iš laivo iškeltas ir jo bagažas — 2 didžiulės medinės dėžės svėrė šimtus svarų. Minia žūrovų stebėjosi, matydama atvykusį "dypuką" su tokiomis dėžėmis, kurias net du vyrų sunkiai kėlė. Esi, reikėję net specialaus IRO įstalgų leidimo tokiam kiekviui atvežti. Bet ten nebuvo kristalo servizų ar kitų dūžtančių daiktų. Tai didžiulis rinkinys lietuvių spausdininių, išleistų visose trijose Vakarų Vokietijos okupacini- se zonos. Ten galima rasti ne tik knygas ir spausdintuosius leistos tresties periodiką, bet ir visus leidinius, kurie buvo multiplikuoti rotatoriumi, žurnalais, brošūras, atvirukus, stovyklinius pašto ženklus, laisvams popierui ir vokus su lietuviškais ornamentais bei įrašais, bei kitokius unikumus.

Tai didelis turtas, kuriuo atėityje naudosis ne vienias kultūrininkas, domėdamasis tresties kultūrinė veikla. Tai vertingas "Pašvaistės" archyvas.

NAUJA NEW YORKO LIETUVIŲ TARYBOS VALDYBA

Praeitį sekmadienį Apreiškimo parapijos salėje įvykusiame New Yorko Lietuvių Tarybos valdybos posėdyje buvo pasiskirstyta pareigybės. Dabartinis naujosios valdybos sąstata yra toks: P. Montvila, pirm., P. Mikalauskas ir V. Abraitis, vicepirmininkai, adv. S. Briedis, protokolų sekr., A. S. Trečiokas, išdininkas, D. Averka, fin. sekr. inž. Švipas ir J. Gloveskas, izdo globėjai.

Juozas Ginkus, kuris iki šiol buvo Tarybos pirmininkas, nors ir buvo prašomas, jokių pareigų nesiėmė, teisingdama- sis sveikatos smetimais.

Juozui Ginkui vadovaujant, J. Ginkaus pirmininkavimo laikotarpis, kaip matome, New Yorko Lietuvių Tarybą buvo gana vaisingas. Nenuostabu, kad ir naujasis Tarybos pirmininkas P. Montvila, perimdamas pareigas, nesigallėjo J. Ginkul šiltų padėkos žodžių. Gi socialdemokratų grupės atstovė net taip pareiškė:

"Tokio gero pirmininko, kaip J. Ginkus, mes neturėjome ir, tur būt, niekadės neturėsimė."

J. Ginkaus pirmininkavimo laikotarpis, kaip matome, New Yorko Lietuvių Tarybą buvo gana vaisingas. Nenuostabu, kad ir naujasis Tarybos pirmininkas P. Montvila, perimdamas pareigas, nesigallėjo J. Ginkul šiltų padėkos žodžių. Gi socialdemokratų grupės atstovė net taip pareiškė:

"Tokio gero pirmininko, kaip J. Ginkus, mes neturėjome ir, tur būt, niekadės neturėsimė."

J. Ginkaus pirmininkavimo laikotarpis, kaip matome, New Yorko Lietuvių Tarybą buvo gana vaisingas. Nenuostabu, kad ir naujasis Tarybos pirmininkas P. Montvila, perimdamas pareigas, nesigallėjo J. Ginkul šiltų padėkos žodžių. Gi socialdemokratų grupės atstovė net taip pareiškė:

"Tokio gero pirmininko, kaip J. Ginkus, mes neturėjome ir, tur būt, niekadės neturėsimė."

J. Ginkaus pirmininkavimo laikotarpis, kaip matome, New Yorko Lietuvių Tarybą buvo gana vaisingas. Nenuostabu, kad ir naujasis Tarybos pirmininkas P. Montvila, perimdamas pareigas, nesigallėjo J. Ginkul šiltų padėkos žodžių. Gi socialdemokratų grupės atstovė net taip pareiškė:

"Tokio gero pirmininko, kaip J. Ginkus, mes neturėjome ir, tur būt, niekadės neturėsimė."

J. Ginkaus pirmininkavimo laikotarpis, kaip matome, New Yorko Lietuvių Tarybą buvo gana vaisingas. Nenuostabu, kad ir naujasis Tarybos pirmininkas P. Montvila, perimdamas pareigas, nesigallėjo J. Ginkul šiltų padėkos žodžių. Gi socialdemokratų grupės atstovė net taip pareiškė:

"Tokio gero pirmininko, kaip J. Ginkus, mes neturėjome ir, tur būt, niekadės neturėsimė."

J. Ginkaus pirmininkavimo laikotarpis, kaip matome, New Yorko Lietuvių Tarybą buvo gana vaisingas. Nenuostabu, kad ir naujasis Tarybos pirmininkas P. Montvila, perimdamas pareigas, nesigallėjo J. Ginkul šiltų padėkos žodžių. Gi socialdemokratų grupės atstovė net taip pareiškė:

"Tokio gero pirmininko, kaip J. Ginkus, mes neturėjome ir, tur būt, niekadės neturėsimė."

J. Ginkaus pirmininkavimo laikotarpis, kaip matome, New Yorko Lietuvių Tarybą buvo gana vaisingas. Nenuostabu, kad ir naujasis Tarybos pirmininkas P. Montvila, perimdamas pareigas, nesigallėjo J. Ginkul šiltų padėkos žodžių. Gi socialdemokratų grupės atstovė net taip pareiškė:

"Tokio gero pirmininko, kaip J. Ginkus, mes neturėjome ir, tur būt, niekadės neturėsimė."

J. Ginkaus pirmininkavimo laikotarpis, kaip matome, New Yorko Lietuvių Tarybą buvo gana vaisingas. Nenuostabu, kad ir naujasis Tarybos pirmininkas P. Montvila, perimdamas pareigas, nesigallėjo J. Ginkul šiltų padėkos žodžių. Gi socialdemokratų grupės atstovė net taip pareiškė:

"Tokio gero pirmininko, kaip J. Ginkus, mes neturėjome ir, tur būt, niekadės neturėsimė."

J. Ginkaus pirmininkavimo laikotarpis, kaip matome, New Yorko Lietuvių Tarybą buvo gana vaisingas. Nenuostabu, kad ir naujasis Tarybos pirmininkas P. Montvila, perimdamas pareigas, nesigallėjo J. Ginkul šiltų padėkos žodžių. Gi socialdemokratų grupės atstovė net taip pareiškė:

"Tokio gero pirmininko, kaip J. Ginkus, mes neturėjome ir, tur būt, niekadės neturėsimė."

J. Ginkaus pirmininkavimo laikotarpis, kaip matome, New Yorko Lietuvių Tarybą buvo gana vaisingas. Nenuostabu, kad ir naujasis Tarybos pirmininkas P. Montvila, perimdamas pareigas, nesigallėjo J. Ginkul šiltų padėkos žodžių. Gi socialdemokratų grupės atstovė net taip pareiškė:

"Tokio gero pirmininko, kaip J. Ginkus, mes neturėjome ir, tur būt, niekadės neturėsimė."

J. Ginkaus pirmininkavimo laikotarpis, kaip matome, New Yorko Lietuvių Tarybą buvo gana vaisingas. Nenuostabu, kad ir naujasis Tarybos pirmininkas P. Montvila, perimdamas pareigas, nesigallėjo J. Ginkul šiltų padėkos žodžių. Gi socialdemokratų grupės atstovė net taip pareiškė:

"Tokio gero pirmininko, kaip J. Ginkus, mes neturėjome ir, tur būt, niekadės neturėsimė."

J. Ginkaus pirmininkavimo laikotarpis, kaip matome, New Yorko Lietuvių Tarybą buvo gana vaisingas. Nenuostabu, kad ir naujasis Tarybos pirmininkas P. Montvila, perimdamas pareigas, nesigallėjo J. Ginkul šiltų padėkos žodžių. Gi socialdemokratų grupės atstovė net taip pareiškė:

"Tokio gero pirmininko, kaip J. Ginkus, mes neturėjome ir, tur būt, niekadės neturėsimė."

J. Ginkaus pirmininkavimo laikotarpis, kaip matome, New Yorko Lietuvių Tarybą buvo gana vaisingas. Nenuostabu, kad ir naujasis Tarybos pirmininkas P. Montvila, perimdamas pareigas, nesigallėjo J. Ginkul šiltų padėkos žodžių. Gi socialdemokratų grupės atstovė net taip pareiškė:

"Tokio gero pirmininko, kaip J. Ginkus, mes neturėjome ir, tur būt, niekadės neturėsimė."

J. Ginkaus pirmininkavimo laikotarpis, kaip matome, New Yorko Lietuvių Tarybą buvo gana vaisingas. Nenuostabu, kad ir naujasis Tarybos pirmininkas P. Montvila, perimdamas pareigas, nesigallėjo J. Ginkul šiltų padėkos žodžių. Gi socialdemokratų grupės atstovė net taip pareiškė:

"Tokio gero pirmininko, kaip J. Ginkus, mes neturėjome ir, tur būt, niekadės neturėsimė."

J. Ginkaus pirmininkavimo laikotarpis, kaip matome, New Yorko Lietuvių Tarybą buvo gana vaisingas. Nenuostabu, kad ir naujasis Tarybos pirmininkas P. Montvila, perimdamas pareigas, nesigallėjo J. Ginkul šiltų padėkos žodžių. Gi socialdemokratų grupės atstovė net taip pareiškė:

"Tokio gero pirmininko, kaip J. Ginkus, mes neturėjome ir, tur būt, niekadės neturėsimė."

Nov Yorko Lietuvių Taryba buvo užėmusi gana platų ir sėkmingą veikimo barą. Pvz., šiuo metų Vasario 16 minėjimas davė daugiausia pelno. Ginkaus pasiūlymu, Taryba pirmą kartą BALFui paskyrė 500 dol. Ir nors ALT centrui buvo pasiūsta 1,800 dol., bet dėl tos kuklios Tarybos aukos lietuvių šalpos reikalams vis dėlto kai kas protestavo. Ypač tam buvo priešingas Informacijų Centro direktorius K. Jurgėla, kuris pareiškė, į New Yorko Tarybos posėdžius daugiau neatelsias...

Ryšium su genocido dienos minėjimu, to paties pirminin-

gavo leidimą iš miesto valdybos sustrengti didžiulį rinkliavą Didžiojo New Yorko gatvėse. Ši rinkliava vyks dvi dieni — spalio 27 ir 28. Sudarytasis rinkliavos komite- tas jau įsijungė į darbą, norėdamas, kad ji kuo geriau- siai praeitų.

Tam komitetui reikalinga plati vietos lietuvių talka, nes norma, kad tomis dienomis būtų išnaudotos visos galimybės kiek galima daugiau surinkti pinigų taip reikalingiems šalpos reikalams.

Reikalinga visa armija lietuvių rinkėjų, kurie, pasipylę gatvėmis, apstotų pačias judriausias vietas ir gautų užmą iš kiekvieno, norinčio tomis dienomis savo centu parremti lietuviškąjį reikalą.

Tai pirmosios kregždės. BALFas tikisi, kad jas paseks šimtai Didžiojo New Yorko vyrų ir moterų. Registruoti, skambinant telefonu: EV 7-1422 arba rašant: United Lithuanian Relief Fund, 105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

SEKMINGAS BAZARAS

Rugsėjo 9 d. Maspetho pa- rapijos svetainėje prasidėjęs parapijos bazaras užtruko li- gi rugsėjo 18 d. Lanokytojų kasdien pilna.

Vaidinime dalyvavo akto- riai K. Vasiliauskas, V. Zu- kauskas, o jiems taiklinika- vo: V. Kidoklis, K. Ostraus- kas, D. Sulaitis ir A. Zelen- kevičius.

Nov Yorko Lietuvių Taryba buvo užėmusi gana platų ir sėkmingą veikimo barą. Pvz., šiuo metų Vasario 16 minėjimas davė daugiausia pelno. Ginkaus pasiūlymu, Taryba pirmą kartą BALFui paskyrė 500 dol. Ir nors ALT centrui buvo pasiūsta 1,800 dol., bet dėl tos kuklios Tarybos aukos lietuvių šalpos reikalams vis dėlto kai kas protestavo. Ypač tam buvo priešingas Informacijų Centro direktorius K. Jurgėla, kuris pareiškė, į New Yorko Tarybos posėdžius daugiau neatelsias...

Ryšium su genocido dienos minėjimu, to paties pirminin-

gavo leidimą iš miesto valdybos sustrengti didžiulį rinkliavą Didžiojo New Yorko gatvėse. Ši rinkliava vyks dvi dieni — spalio 27 ir 28. Sudarytasis rinkliavos komite- tas jau įsijungė į darbą, norėdamas, kad ji kuo geriau- siai praeitų.

Tam komitetui reikalinga plati vietos lietuvių talka, nes norma, kad tomis dienomis būtų išnaudotos visos galimybės kiek galima daugiau surinkti pinigų taip reikalingiems šalpos reikalams.

Reikalinga visa armija lietuvių rinkėjų, kurie, pasipylę gatvėmis, apstotų pačias judriausias vietas ir gautų užmą iš kiekvieno, norinčio tomis dienomis savo centu parremti lietuviškąjį reikalą.

Tai pirmosios kregždės. BALFas tikisi, kad jas paseks šimtai Didžiojo New Yorko vyrų ir moterų. Registruoti, skambinant telefonu: EV 7-1422 arba rašant: United Lithuanian Relief Fund, 105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

SEKMINGAS BAZARAS

Rugsėjo 9 d. Maspetho pa- rapijos svetainėje prasidėjęs parapijos bazaras užtruko li- gi rugsėjo 18 d. Lanokytojų kasdien pilna.

Vaidinime dalyvavo akto- riai K. Vasiliauskas, V. Zu- kauskas, o jiems taiklinika- vo: V. Kidoklis, K. Ostraus- kas, D. Sulaitis ir A. Zelen- kevičius.

ISIŠKŪRE LIETUVIŠKŲ GAIJŲ LEIDYKLA

Šlemet birželio mėn. Amerikos lietuvių muzikos pasau- lyje pasirodė dvi naujos Broniaus Budrino dainos vienam balsui su fortepionu. Tai: "Kas bernelio sumišyta" ir "Oi, kas sodai". Leidinys skoni- ngu dall. P. Osmolskio viršė- liu, išleistas "Pašvaistės".

Ši "Pašvaistės" dovana dai- nuojantiems lietuviams buvo didelė ir smagi staigmena, nes kiekvienas naujas dainų lei- diny pasidžiugina ne tik dai- nininkus, bet ir publiką, kuri ligis naujų dainų.

Bet šis pirmasis "Pašvai- stės" leidinys, Amerikoje, tik- rumoje iš eilės yra jau devin- tasis. Dabar leidykla išsikūrė Brooklyne, 563 Heclock St. Jos savininkas yra B. Jackie- vičius.

Jis Amerikos krantus pa- siekė 1949 m. ankstyvą pavas- arį ir tuojau ėmė tyrinėti gai- limybės atgavinti leidyklos veikal. Išleidęs pirmąjį, jis netrukus ruošia dar du nau- jus leidinius.

Atrodo, kad dirva gera, ir naujoji įstaiga prisims ir naujoje žemėje. Jo leidykla išleista 1948 vargingoje trem- tyje, o dar vargingesnėje Se- ligenstado (prie Würzburgo) stovykloje. Ji pasirinko pati nedėkingiausių ir labiausiai nuostolingą, bet kartu labai svarbią leidybos sritį — lietu- vių muzikinę literatūros lei- dimą.

"PASVAISTES" LEIDINIAI

Ligi šiol išleista: 1. Dall. VI. Simanavičiaus pietas "Maionio" paveiks- las. 2. Muziko Stepo Sodeikos mišriam chorui daina "Siau- rės pašvaistė" — išleista 2000 egz. 3. Prof. K. V. Banaičio harmonizuotos "Liaudies Dainos". II sąsiuvinis. Mišriam chorui.

Šiame sąsiuvinyje yra 15 liaudies dainų: Našleis daina, Oi, motinė, svečiai atvažiuo- ja, Augo, augo mergužė, Oi, lygūs, lygūs, Atvažiuo piršlys, Uliai, bitele, Mergutiukė, jau- nuolytė, Anoj pusėj Dunojėlio, Oi, kai aš buvau, Aš paėmiau

už rankelės, Vai, lazdynai, Aš neišiu šmet, Pasisėjau avių, Vidury lauko ir Tykus vaka- rėlis. (K. V. Banaičio "Liaudies Dainos" pirmąjį sąsiuvinį išleido švietimo Ministerijos Knnyų Leidimo Komisija, Ne- priklausomoje Lietuvoje).

4. B. Jackievičiaus - Varūno paruošta "Lietuviams tremtin- viams žinotini adresai" — iš- leista 12,000 egz.

5. Dallininko E. Krasausko tautinių motyvų ornamentais Velykų šventėms sveikinimo atvirukai.

6. Kalėdų bei Naujųjų Me- tų sveikinimo atvirukai.

Šių abiejų atvirukų per du leidimus išleista ir išplatinta 20,000 egz.

Pal. 8 — 1950 m. rugsėjo 15 d.

CAPPIELLO IŠPEJA:

Dabar laikas išgyti tai, ko vėliau gali pritrūkti

Dabar kainos, palyginti, dar prieinamos

Cappiello krautuvėje dabar galima gauti radijo bei televizijos aparatų, šaldytuvų, skalbimo mašinų, dulkių siurblių, prosų, rašomųjų mašinėlių, dujomis bei aliejumi kūrenamų krosnių (gas ranges), lovų, stalų ir kitokių namų apyvokos daiktų.

Cappiello krautuvė jau 35 metai, kai sąžiningai tarnauja visiems savo klientams.

Cappiello krautuvė gerai žinoma visiems lietuviams. Čia galima gauti lietuviškų plokštelių

Cappiello krautuvė turi specialų skylių lietuviams, ku- riam vadovauja Charles J. Marma.

CAPPIELLO

706 Grand St., Brooklyn, N. Y. Tel. EVERgreen 8-7848.

MICHIULO RŪBŲ KRAUTUVĖJE...

Jūs galite gauti paltų ir siūtų žemesnėmis kai- nomis, negu bet kurioje New Yorko krautuvėje.

Bet, svarbiausia, jūs čia turite tą patį, šimto procentų vilnos ir pirmos rūšies darbo drabužių pasirinkimą. Nueikite persitikrinti!

E. P. MITCHELL CO.

Manufactures of FINE CLOTHES FOR MAN

1245 BROADWAY BROOKLYN 21, N. Y. GL 5-2246

(Green Ave. kamps, pirmame aukšte, vienas blokas nuo Gates Ave. stoties, važiuojant Broadway BMT Linija).